

Laiškai **LIETUVIAMS**

1953 m. Spalių (October) mėn.

Vol. IV, No. 10

T U R I N Y S

VĖLINIŲ VAKARĄ — V. Gutauskas, S. J.....	257
ROMIŲJŲ ŽEMĖ — J. Elijošius, S. J.....	261
ŠVENTASIS SUVALKIETIS — Kun. Dr. J. Vaišnora, MIC	263
MALDA IR IŠSIBLAŠKYMAI — A. Tamošaitis, S. J.....	269
KASDIENINĖS DUONOS... — P. D.....	272
AUKLĖJIMAS AR LAISVĖ? — P. Maldeikis	273
VAIKO DIEVAS IR RELIGIJA — Dr. A. Baltinis	2/5
JEI TU SKAITEI (eil.) — D. Mitkienė	277
PASISEKIMO PASLAPTIS — J. Vaišnys, S. J.....	278
ADVENTISTAI — J. Venckus, S. J.....	281
NEPASISEKĘS DIEVO KŪRINYS? — J. Vaišnys, S. J.....	283
FAKTAI IR IDĖJOS — Bruno Markaitis, S. J.....	285

Viršelyje: **Unjong Pai** (korėjiečio dailininko) “**Korėjos Madona**”.

Jaunuoli,

Jeigu dar neturi, tai pasiskubink įsigyti Hardy Schilgen, S. J. knygėlę “Tu ir Ji”, kur labai įdomiai kalbama apie jaunuolio santykius su mergaite. Ši knygėlė yra labai naudinga ne tik berniukams, bet ir mergaitėms. Kaina tik du doleriai. Galima gauti “Laiškų Lietuviams” Administracijoje.

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly except July and August, when bi-monthly, by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Yearly subscription two dollars. Single copy 20 cents. Entered as second class matter at the Post Office at Chicago, 111. Additional office of mailing in Putnam, Conn.

LAIŠKAI LIETUVIAMS leidžiami Tėvų Jėzuitų kas mėnesį, išskyrus liepos - rugpiūčio dvi mėnesinį. Redaguoja T. Juozas Vaišnys, S. J. Administratorius Petras Kleinotas, S. J. Redakcijos ir Administracijos adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, 111. Telefonas: HEmlock 4-1677. Metinės prenumeratos kaina du doleriai. Atskiras numeris 20 centų.

N. P. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

Vinjetės VI. Vijeikio

1953 m. Spalių (October) mėn.

Vol. IV, No. 10

V Ė L I N I Ų V A K A R Ā

Pernai Vėlinių proga buvo “Naujienose” (No. 259) P. Višnos straipsnis, pavadintas “Prie nežinomybės angos”. Artėjant šių metų Vėlinėms, norėčiau pacituoti keletą to straipsnio minčių ir padaryti atitinkamas išvadas. Štai kokios liūdnos, skeptiškos ir pesimistiškos autoriaus mintys:

“Kur tik pasižvalgytume aplinkoje, visur matome: kas turi pradžią — seka pabaiga, kas gimsta, turi mirti! Erdvėje judėjimas, kitimas, gimsta ir vėl nyksta. Tai jaučiame penkiais jutimo organais, šių patyrimu darome sprendimus. Kitas protavimo išvadas, kurios nesiremia realiuoju aplinkos pažinimu, vadiname svajonėmis ir fantazija.”

“Žmogus, laikydamas save žemės karaliumi, didžiuojasi tuo aplinkos pažinimu, išradimais, turima technika, o tikrumoje jis žino tik lašą nežinomybės okeane.”

“Koks skausmas turi apimti žmogų, kai mirtis jam išplėšia iš glėbio mylimą gyvenimo draugą, nuo kūdikystės ji prižiūrėjusius tėvus ar jo gyvenimo džiaugsmą — sūnų ar dukterį! Ar jis gali prileisti, kad šie, taip jam brangūs asmenys, atnešti prie duobės ar laužo, daugiau jau niekad neprakalbės į jį, netars meilaus žodžio, nebepaglostys pavargusios galvos, bet supus, ar sudegės, virs dūmais. Ne, to jis nenori suprasti, kaip pačios mirties. Juk tai taip žiauru! Jam ateina į galvą jo lakioji fantazija, diktuojama jausmų. Jis kuria fantastiškiausius prileidimus, kurie su laiku net jį patį ima įtikinti, kaip ir kiekvienas kartkartėmis kartojamas melas. Savę apgaudinėdamas, net kitus ima įtikinėti: vis tiek niekas nepatikrins, baidi paslaptis, niekeno neatskleidžiama! Iš tenai niekas negrįžta, niekas neprakalba, niekas neduoda nei mažiausio ženklo: duobe viskas baigiasi. Toliau už kapo gyvybė nebenukanka, o protas bejėgis. Šiapus slenksčio lieka tik kūnas, darbai ir mumyse atsiminimas.”

“Ir mes per Vėlines einame atlankyti kapų, degame žvakes, tą simbolį. Tam metų laikas pasirinktas tinkamas. Medžių lapai pageltę, netenka gyvybės, krenta ar jau nukritę, beprasmiškai vėjo nešiojami. Žemė (Lietuvoje) stingsta, primindama mūsų artimųjų šaltą ir bejausmį paskutinį atsisveikinimą su mumis. Kartais net snaigės ima leisti iš aukštybių, lyg norėdamos sustiprinti ryšį tarp iškeliavusių į amžinybę ir dar čia esančių. Sieloje dažnai graudu, liūdna. Pasijunti vienišas, klaidžiojais tarp dviejų gyvybės ir mirties paslapčių. Prisimeni gerus darbus, išvykusiųjų į anapus slenksčio, ir žiūri į vėjo blaškomas liepsneles”.

Kaip liūdna be tikėjimo!

Tikrai yra ko liūdėti žmogui, neturinčiam tikėjimo, kad su šiuo gyvenimu viskas nesibaigia, kad yra amžinas gyvenimas. Liūdna, kad yra tokių žmonių, kurie filosofuoja, remdamiesi klaidingu mokslu — skepticizmu, kuris neigia žmogaus protui galią viršyti pojūčius, pakilti į abstrakciją — iš patirtų reiškinių protavimu padaryti tolimesnes išvadas. Jie pripažįsta tik tai, ką apčiuopia penkiaais jutimo organais. Tikrai jausmais „protauja“ žmonės nepajunta prieštaravimo patys sau: nepripažįsta protui galios pakilti nuo medžiagos bei apčiuopiamų reiškinių prie metafizinių tiesų ir vis dėlto daro protines išvadas, kad nėra antgamtinio pasaulio!

„Kas gimsta, turi mirti... gimsta ir vėl nyksta... Tai jaučiame penkiaais jutimo organais, šių patyrimu darome sprendimus.“ Tiesa, padedami jutimo organų, darome sprendimus, nes jie yra pažinimo pradžia. Bet protas, gavęs pažinimo pradžią, pažinimą gali išplėsti. Jausmais patiriame įvairius gamtos reiškinius, bet protu susekame gamtos dėsnius. Suprasdami jų nuostabų tobulumą ir tikslingumą, logiškai prieiname prie aukštesnės išminties, esančios virš gamtos, kuri turi būti tų tobulų dalykų kūrėja ir tvarkytoja. Tokie tobuli dalykai negali atsirasti be tobulos priežasties. Kadangi šių dalykų priežastis negali būti neprotingoje gamtoje, tai turi būti antgamtiniame pasaulyje. Taigi, viskas dar nesibaigia prie kapo angos.

Netikintieji mėgsta tvirtinti, kad visas regimas pasaulis, visa jo nuostabi tvarka, tobuli egzistencijos dėsniai bei įstatymai atsirado patys savaime, iš nieko. Tai yra tvirtinimas be jokių įrodymų ir be pagrindo, prieštaraujantis tam, ką realioje aplinkoje pastebime: kas yra, turi, be jokių išimčių, savo buvimo priežastį.

Ką galime logiškai tvirtinti apie antgamtinio pasaulio buvimą, stebėdami aplinką, tą galime dar daugiau daryti, stebėdami patys save. Argi psichologijos mokslai nepriklauso prie realiojo aplinkos pažinimo? Nejaugi ir jie tik svajonės ir fantazija? Stebėdami patys save ir kitus žmones, galime pastebėti, kad mumyse yra siela, kuri yra ne medžiaga, bet dvasia, nes esmėje nepriklauso nuo kūno.

Jeigu mumyse nebūtų sielos, kuri yra dvasia, mes, kaip gyvuliai, galėtume perimti tik daiktų paveikslus be jokio jų pažinimo. Tačiau mes, pojūčiais perėmę paveikslus, juos lyginame, apie juos sprendžiame visai nepriklausomai nuo daiktų, kas yra abstraktaus proto veikimas, kuris jau nepriklausomas nuo medžiagos ir kurio gyvuliuose net žymių nėra. Reflektuodami į save pačius, pastebime savyje gimstančias idėjas, galėjimą vertinti nematerialinius dalykus: tiesą, gerį, grožį. Visa tai viršija medžiagą: nėra proporcijos tarp minties veikimo ir smegenų veikimo. Iš aplinkos reiškinių pastebime, kad jokia atsiradimo ar veikimo priežastis nepagimdo už save tobulesnio efekto. Kaipgi tad smegenys — medžiaga gali būti priežastis tokių tobulų dvasinių efektų, kaip mūsų proto sprendimai?

Kadangi dvasia savo esme nepriklauso nuo medžiagos, negali jos likimas būti lygiai toks pat, kaip ir kūno. Kūnui mirus, ji turi pasilikti, nes ji ne esmingai, o tik sąlyginiai priklausė nuo kūno. Nyksta tik tai, kas yra sudėta iš dalių, kaip kiekvienas kūnas. Dvasia yra vientisa (simplex), iš nieko nesudėta, todėl ji nenyksta, yra amžina.

Kaip kiekvienas daiktas šioje žemėje, taip ir mūsų protas yra ribotas. Nors galime protauti ir daryti logiškas išvadas, bet vis dėlto dažnai ir suklystame. Kai kurių labai aukštų dalykų mūsų protas nepasiekia. Ir mūsų įsitikinimas antgamtinio pasaulio buvimu nebūtų toks tikras, jeigu apie tai neliudytų pats Dievas savo Apreiškimu. Tad netiesa, kad “iš tenai niekas negrįžta, niekas neprakalba, niekas neduoda nei mažiausio ženklų”. Kristus kaip tik atėjo iš ano pasaulio mums paliudyti apie tai ir pagelbėti mūsų netikrumui, išsklaidyti mūsų abejojimus.

Bet kai kuriems visas Kristaus gyvenimas yra tik legenda. “Tai gražios fantazijos, svajonės, pagrįstos jausmais”. Bet šitokius pasakymus smerkia autentiški dokumentai, pirmoje vietoje evangelijos. Jų autentiškumas remiasi daugybe istorinių dokumentų, daugybe bendraamžių liudininčių. Argi nepagalvojame, kad didžiausia moralinė negalimybė būtų buvęs krikščionybės gimimas ir išsiplatinimas, jeigu Kristus nebūtų atsikėlęs? Jeigu Kristus nebūtų prisikėlęs, jo likimas būtų buvęs lygiai toks, kaip ir kitų, kurie save pasiskelbė mesijais. Jų mokslas pasibaigė su jų mirtimi.

Nekalbant apie kitas tiesas, gal bus naudinga trupučiuką pažvelgti į Kristaus prisikėlimo faktą, kuris yra svarbiausias Jo dievystės įrodymas. Kristaus mokiniai, kaip ir visi žydai, laukė žemiškosios karalystės — žydų imperijos įkūrimo. Nors Kristus darbais ir žodžiais išpūdingai mokė apie dvasios karalystę — apie žmogaus išsivadavimą iš nuodėmės vergijos, apaštalai neįstengė pakeisti nuo pat jaunystės jiems į galvą įkaltų žydiško mesijanizmo sąvokų. Todėl, Kristui mirus, visos jų viltys sudužo, lyg stiklinis žaislelis. Po Kalvarijos tragedijos jo sekėjai tuoj pradeda skirstytis į savo namus (pvz. mokytiniai iš Emaus). Netrukus panašiai būtų pasislėpę ir visi apaštalai, jei Kristus nebūtų prisikėlęs ir jiems pasirodęs. Apaštalai nebuvo lengvatikiai, tai matyti iš Tomo žodžių: “Kol neįdėsiu rankų į Jo pervertą šoną ir nepaliesiu Jo perdurtų rankų, netikėsiu.” Tad jeigu Kristus nebūtu prisikėlęs ir jam pasirodęs, iš kur jis gavo tiek jėgų drąsiai mirti už Kristų Indijoje, kur ir šiandien jo kūnas tebeilsisi? Panašiai galime pasakyti apie kiekvieną apaštalą.

Apaštalai buvo giliai religingi žydai, užtat, jeigu nebūtų buvę tikri, kad Kristus savo prisikėlimu įrodė savo mokslo dieviškumą, nebūtų Jo skelbę, nebūtų kalbėję prieš savo sąžinę ir prieš savo tikėjimą, nebūtų už tą “klaidingą” mokslą paaukoję savo gyvybę. Širdis perverta - ietimi, užantspauduotas kapas, apaštalo mirtis už Kristaus mokslą, daugelio kitų jų bendraamžių liudijimai ir toks nuostabus krikščionybės plitimas, nežiūrint blogiausių sąlygų, Kristaus atsikėlimo faktą padaro daug tikėtiną negu bet kuri kita istorinė tiesa. Bet kai kuriems tai yra tik legendos...

Kiekvieno žmogaus, nuoširdžiai ieškančio tiesos, dėmesį jau iš anksto turėtų patraukti tie dalykai, kuriuos amžių bėgyje tiek genijų brangino, už kuriuos tiek daug aukštos moralės ir didelio išsilavinimo žmonių ne iš fanatizmo, bet iš racionalaus įsitikinimo padėjo savo gyvybę, kaip liudijimą už tiesą. Ši tiesa yra Kristaus Apreiškimas: yra amžinas gyvenimas;

Saulėleidis prie Baltijos jūros

ne viskas baigiasi mirtimi; prie kapo angos stovėdami, stovime ne prie nežinomybės, bet prie amžinybės angos.

“Ir mes einame atlankyti kapų, degame žvakes, tą simboli.” Taip, simboli. Amžinojo gyvenimo simboli. Tiesa, žmogus turi daug bendra su pageltusiais medžių lapais, kurie nukritę beprasmiškai vėjo nešiojami. Jo kūnas, kaip ir visa gamta, yra tų pačių įstatymų valdžioje. Kam nėra antgamtinio gyvenimo, apie kurį Kristus taip mums paliudijo, kad protas, nenusižengdamas sau pačiam, negali jo nepriimti, be abejo, Vėlinių vakarą negali apie nieką kitą pagalvoti, kaip apie gyvenimo beprasmiškumą.

Mes, tikintieji, žinome, ką tikime ir kuo viliamės, ir žinome, kad mūsų viltys nėra vien svajonės. Kristaus Apreiškimo nuoseklume pailsi tiesos iešką genijų protai, nurimsta neramiausios širdys. Tik Apreiškimo šviesoje gali būti kalba apie gyvenimo prasmę. Net ir mirtis įprasminama. Ji yra naujo gyvenimo pradžia.

Prie mūsų artimųjų kapų susikaupusios Vėlinės ir gamtos rudeninė mirtis ne beprasmiškumą primena, bet žemišką laikinumą. Beprasmiškos mūsų dienos, jei jos nenukreipiamos į amžiną gyvenimą, jei nesunaudojamos jam pasiruošti. Bet neapsakomai jos vertingos ir brangios, jei neužmirštama amžinybė — mūsų gyvenimo tikslas. Neklaidžiojam liūdnoje Vėlinių nuotaikoje nusiminę tarp gyvybės ir mirties paslapčių, bet ryžtamės daugiau atsipalaiduoti nuo visa to, kas laikina, kas nepastovu, ir daugiau atsikreipti į tai, kas amžina — į Dievą, gyvenimo ir mirties Viešpatį.

V. Gutauskas, S. J.

R o m i ū j ū ž e m ė

Pirmasis Kristaus palaiminimas, nuskambėjęs nuo kalno, susirinkusiai klausytojų miniai buvo nelauktas ir stebėtinas, nes jis siūlė dvasios neturtą, kaip tikriausią kelią į dangaus karalystę. Antrasis palaiminimas klausytojų nustebimą dar labiau padidino, nes Kristus pareiškė, kad tik romieji, tik kantrieji paveldės žemę. Visi žydai gyveno ta mintimi, kad vieną dieną jiems teks visa žemė, kai Mesijo nežemiška jėga sutriuškins romėnų legijonus ir pagonių puikybę sutryps į dulkes. Bet kuriam iš jų atėjo į galvą mintis, kad kantrumas ir romumas būtų kelias paveldėti žemę? Priešingai, jie aiškiai matė ir suprato, kad tik kardo ašmenys, tik geležinis kumštis gali pavergti ir valdyti žemę. Todėl jiems nelabai patiko mintis, kad romumu ir kantrybe būtų galima atstatyti Izraelio karalystę. Tas žmogus, siūlęs romumą, turi būti nepraktiškas svajotojas ir idealistas. Seniesiems buvo pasakyta: „Akis už akį, ir dantis už dantį“. Jis sako: „Nesipriešinkite piktam; bet jei kas tave ištiko per dešinį skruostą, atsuk jam ir kairįjį. Jūs girdėjote kad buvo pasakyta: „Mylėsi savo artimą ir nekęsi savo priešo“. Aš gi jums sakau: „Mylėkite savo priešus, gera darykite tiems, kurie jūsų nenkenčia, ir melskitės už persekiojančius bei šmeižiančius jus, kad būtumėte vaikai jūsų Tėvo, esančio danguje, kurs leidžia savo saulei tekėti ant gerųjų ir piktųjų ir lietui lyti ant teisiųjų ir neteisiųjų.“

Kristus ne tik paskelbė romumo laiminantį mandata, bet kovojo prieš kumščio ir jėgos teisę gyvu žodžiu ir išpūdingu pavyzdžiu. Kai Jo tau tiečiai griebėsi akmenų Jį užmušti,

Jis nemetė akmenų atgal. Kai kareivis Jam smogė kumščiu į veidą, Jis ramiai paklausė: „Kam mane muši?“ Jo įkvepiantis pavyzdys pasiekė pačią krikščioniškojo idealo viršūnę, kai Jo lūpos prasivėrė maldai už tuos, kurie plienu vėrė Jo rankas ir kojas.

Šimtmečių bėgyje daug kam nepatiko krikščioniškoji meilės ir romumo filosofija, o komunizmas, paskelbęs mirtiną kovą senosioms vertybėms; idealams ir santvarkoms, paskelbė ir savo programą, kuri remiasi jėgos ir neapykantos pagrindais. Pirmą kartą istorijoje neapykanta sistematiškai yra dėstoma mokyklose, tam tikslui rašomi specialūs vadovėliai. Iš vaiko širdies su šaknimis išraunama meilė jį pagimdžiusiai motinai. Jis mokomas išduoti tėvą, brolių, artimiausią draugą, kai jėgos ir neapykantos įstatymas diktuoja paklusnumą komunizmo tikslams.

Komunizmas tiki, kad vienintelis kelias užvaldyti žemę yra klasių kova, jėgos prievarta ir kruvina pasaulio revoliucija. Sugniaužtas kumštis yra jo ženklas ir simbolis. Žodis „romumas“ jam yra lygus silpnumui bei bejėgiškumui.

Mes turime neužmiršti, kad romumas nėra silpnumas. Krikščioniškasis romumas reikalauja dvasios stiprybės ir disciplinos. Todėl silpnabūdis ir išlepus žmogus niekada nepajėgs būti romus ir kantrus, nes jis nepajėgia savęs suvaldyti. Krikščioniškasis romumas yra savitvarda ir savo aistrų dominavimas. Būti romiam nereikia iš vietos nesijudinti, į nieką nereaguoti ir leisti visų kojom save mindžioti. Krikščionybė nėra silpnuolių religija. „Dangaus karalystė kenčia prievartą“, — pasakė

Kristus. Bet ta prievarta turi būti vartojama ne prieš tuos, kurie daugiau turi, kurie kitaip galvoja. Prievarta turi būti naudojama prieš mus pačius, mūsų savanaudiškumą, žemesnę prigimtį, ydas, prieš mumyse esantį moralinį supuvimą.

Fizinė prievarta, jėga ir brutalumas yra dvasios silpnumo ženklas. Žmogus, kuris negali susivaldyti, kuris vartoja kumštį vietoj proto, kuris griebiasi prievartos, parodo, kad jam stinga dvasinio subrendimo ir moralinių jėgų.

Niekada istorijoje nebuvo sukoncentruota tiek fizinių jėgų, ir niekada neturėta tiek priemonių žmogaus gyvybei sunaikinti. Vakarų pasaulio vadai, stebėdami šios dienos chaotinę situaciją, dažnai cituoja Viešpaties pamokslą nuo kalno ir pabrėžia, kad jis yra kelrodis į šviesesnę ateitį. Deja, tenka suabejoti jų žodžių nuoširdumu, nes jie neatrodo pasirengę praktikuoti Kristaus paskelbtą dvasios neturtą ir romumą. Tiek Rytai tiek Vakarai nori paveldėti žemę ne romumu ir kantrybe, bet sprausminiais lėktuvais ir vandenilio bombomis. Tačiau, kuris griebiasi kalavijo, nuo kalavijo ir žūsta. Taip pasaulis artėja prie savo galutinės katastrofos, kuri įvyks tą valandą, kai jėga ir neapykanta užlies visą žemę.

Kai kas sako, kad karai ir krizės yra Dievo siųstos bausmės. Bet karai seka gamtos nustatytą tvarką, — Dievui nereikia šių bausmių specialiai siųsti. Juk po veiksmo seka veiksmo padariniai. Kai žmogus liaujasi valgęs, jis miršta. Pasirodžiusį žaibą seka griaustinis. Taip ir su morale tvarka: kai ji pažeidžiama, ateina netvarka ir chaosas į žmonių draugiją. Kristus yra pasakęs: “Kur bus dvėselenos, ten rinksis ir vanagai.” Jie pakyla iš savo lizdų, vos tik jų

plėšrius snapus pasiekia puvėsių kvapas. Taip ir komunizmo vanagai pirmiausia puola tas tautas ir tuos žmones, kur jie užuodžia supuvimo dvikantį tvaiką. Vanagai yra reikalingi žemės sveikatai, nes nelaidojami lavonai užteršia orą sugedimu. Kai tautos ir individai nebeturi jėgų išvalyti moralinį puvinį, komunizmo vanagai nutupia ant savo aukos ir tą darbą atlieka kūju ir piautuvu.

Niekas neįstengs pašalinti supuvimo ir sugedimo, kol jis neprieis prie pačios puvėsių priežasties ir šaltinio. Tol mumyse nebus romumo, kol viešpatauja neapykanta, kol problemos ir nesusipratimus sprendžia kumštis. Niekas nenori atsukti antro žando. Bet tokiu būdu Šv. Steponas nugalėjo savo budelių neapykantą. Kai jis meldėsi — “Viešpatie, neužskaityk jiems šios nuodėmės” — jo malda pavergė jaunuolio Sauliaus širdį, kuris saugojo išsivilkusių budelių drabužius. Jei Steponas būtų Saulių prakeikęs, mes nebūtume turėję tautų apaštalo Povilo.

Civilinio karo metu Ispanijoje, kai šimtai nekaltų žmonių neteko gyvybės, vienas kunigas buvo atvestas prie duobės sušaudymui. Žvelgdamas į atkištus šautuvus, jis tarė: “Atriškite man rankas, kad prieš mirdamas galėčiau jus palaiminti.” Kareiviai atrišo virves, bet vienas kalaviju nukirto jam rankas, kai visas būrys kvatodamas sušuko: “Dabar mus palaimink !” Kunigas pakėlė sužalotas rankas, iš kurių čiurkšlėmis pylėsi kraujas, ir bandė laiminti savo budelius.

Gyvename neapykantos amžiuje. Sugniaužti kumščiai, kurie grūmojo Kristui ant kryžiaus, iš naujo kyla naujos neapykantos ženklinės. Tada buvo drąskomas fizinis Kristaus kūnas. Šiandien anų budelių palikuonys plėšo Jo mistinį kūną. Sugniaužtas

Šventasis Suvalkietis

Iš visų Europos tautų Lietuva paskutinė priėmė krikščionybę. Tai Europos krikščioniškųjų tautų Benjaminas. Kristaus mokslo sėkla, atnešta ne kardų, bet ramiu būdu, nukrito į tinkamą dirvą. Senovės lietuvių papročiai, dorovė ir pagaliau patitikiyba neturėjo Romos ar Graikų pagonybės išsigimimo, todėl nenuostabu, kad naujoji tikiyba greitai prigijo ir pražydo šventumo žiedais.

Gedimino dinastija, kuri ramiu, o ne kovos ir kardo būdu įvedė Lietuvoje krikščionybę, pirmoji atidavė dangui savo duoklę — šventąjį gedinaitį Kazimierą. Lietuvos valdovai už savo kilnias pastangas buvo tinkamai atlyginti: jie susilaukė danguje savo kraujo užtarėjo.

Ir žemesnioji diduomenė — bajorija išaugino gražių šventumo žiedų. Jų atstovas vysk. Merkelis Giedraitis tapo ne tik antruoju Lietuvos apaštalu, išgelbėjusiu Lietuvą iš Reformacijos, atėjusios iš Vakarų, bet ir švento gyvenimo pavyzdžiu. Tais laikais bajorija vadovavo Lietuvos kultūriniam ir politiniam gyvenimui. Nelengva suderinti luomo padėtis, aukštos viešos pareigos, politikos vingiai ir keliai su asmenišku šven-

tumu. Vis dėlto vysk. Giedraitis savo gyvenimu įrodė, kad tai galima. Netgi asmenišką šventumą duoda akstiną atlikti savo pareigas tėvynei nesuinteresuotu, sėkmingiausiu būdu.

Pagaliau ir Lietuvos liaudis, kuri, nepaisant Rytų okupanto persekiojimų, vysk. Valančiaus išmokyta ir apginkluota giliu tikėjimu, davė šventą vyrą, tikrą liaudies sūnų — arkiv. Jurgį Matulevičių - Matulaitį. Jis kilęs iš liaudies, suvalkiečių vaikas, pašėsupio lygumų piemenukas, pasiekė ne tik didelį asmenišką šventumą, bet ir viešojo gyvenimo viršūnes—Vilniaus vyskupo sostą ir Apaštališkojo Vizitatoriaus titulą, įamžinęs savo vardą Bažnyčios istorijoje, padėdamas daug pastangų Lietuvos Bažnytinės Provincijos įsteigime.

Būtų nuobodu kartoti biografinės arkiv. Jurgio Matulaičio datas. Jas galima rasti kitur, o be to, jos apie žmogų nieko nepasako. Juk kiekvieno žmogaus gyvenimas sukasi tarp dviejų datų: gimė... mirė... Arkiv. Jurgio gyvenime norime išskelti tik tą faktą, kad Dievo malonė, jei tik randa palankų priėmimą žmogaus sieloje, net ir tai, kas kitam būtų kliūtis ir nelaimė, paverčia ir panaudoja jo didesnei tobulybei ir šventumui. Matulaitis, dar mažas būdamas, liko našlaitis, augo be motiniškos globos. Jis vargo piemenėlio ir darbininko įprastus vargus. Sunki liga jaunoje dienoje privertė net mokslą nutraukti, dažnai lovoje gulėti, vėliau skaudžias operacijas pakelti ir visą gyvenimą nešiotis geležiniuose rėmuose skaudamą ranką ir koją. Visa tai jo ne tik nesugniuždė ir nepalaužė, bet išaugino dvasios milžiną ir ištobulino iki šventojo.

kumštis, kūjis ir pjautuvas nėra dvidešimtojo amžiaus naujovė. Jau tie, kurie stovėjo ant Kalvarijos kalno, griebėsi plaktuko prikalti Viešpaties laiminančias rankas ir, į tamsų dangų keldami kumščius, šiurkščiais balsais giedojo pirmąjį neapykantos internacionalą. Bet Kristaus žodžiai dar nemirė. Ir mūsų amžiuje jie aidi sena jėga ir nauja gyvybe: "Palaiminti romieji, nes jie paveldės žemę."

Juozas Elijošius, S. J.

Kiekvienas šventasis turi koki nors ypatingą šventumo bruožą. Koks bruožas arkiv. Matulaičiui yra charakteringas? Tikriausiai ne įgimtieji gabumai, ne būdo savybės, nes tai yra dažniausiai paveldėtos ar Dievo duotos dovanos, be jokio žmogaus nuopelno. Svarbu tik jų nesunaikinti, neiškreipti, bet išsaugoti ir ištobulinti. Tad ką gi arkiv. Matulaitis yra įsigijęs savo pastangomis, bendradarbiaudamas su Dievo malone? Nesuklysimė pasakę, kad didžiausias jo dvasinis turtas, jo gyvenimo programa ir ypatingasis jo šventumo bruožas yra Dievo ir žmogaus meilė.

“Mano obalsis tebūna: visur Dievo ieškoti, viską didesnei Dievo garbei daryti, į viską Dievo dvasią įnešti ir viską ja perimti” — rašė 1910 m. savo dienoraščio įžangoje. “Dievas ir Jo garbė tebūna viso mano gyvenimo vidurys, ašis, apie kurią suktųsi visos mano mintys, norai ir darbai... Šventieji iš visų jėgų stengėsi pasiekti tobulybės, atsimindami tuos prakilnius Kristaus žodžius: būkite, tobuli, kaip ir jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas. Jie ėjo prie to neapsakomai aukšto tikslo, stengdamiesi tapti kaskart labiau panašūs į Jėzų Kristų. Taigi, Kristaus gyvenimo tikslas turi tapti ir mano gyvenimo tikslu, jei iš tikrųjų noriu eiti šventųjų pėdomis, ir tie įrankiai ir priemonės, kurias Kristus vartojo, turi būti ir mano įrankiai bei priemonės.”

“Ko Kristus troško? Įvykdyti Dievo karalią čia žemėje, t. y. šv. mūsų Bažnyčią. Kokiu keliu prie to ėjo? Visiško savęs išsižadėjimo, darbų, vargų, pažeminimų, persekiojimų, kentėjimų; ėjo, kol tapo prikaltas prie kryžiaus. Kokios iš to išvados? Kad kiekvienas mūsų turi laisvu noru, visiškai savęs išsižadėjęs, pilnai pasišvęsti Bažnyčiai. Tame mū-

sų pašaukimo esmė ir branduolys.”

Tai nebuvo vien dvasios pakilime užrašyti žodžiai. Tai buvo jo gyvenimo programa, kurios visuomet laikėsi. Obalsį “Kristui ir Bažnyčiai” parinko ne tik paties atnaujintai Marijonų vienuolijai, bet ir sau pačiam. Ir tikrai gyvenime šiuo keliu ėjo, šiuo mastu visa matavo. Jo meilė Kristaus sužieduotinei Bažnyčiai virto jo malda: “Šventoji Katalikų Bažnyčia, tikroji Kristaus karalystė ant žemės, karščiausiai mano numylėtoji! Jei tave užmirščiau, tegul būna užmiršta mano dešinė, tegul mano liežuvis pridžiūsta prie gomurio, jei aš tavęs neatsiminčiau, jei aš tavęs nelaikyčiau savo mieliausia motina, visų didžiausia savo linksmybe!... Šis šauksmas tebūna nuolatinis mano širdies šauksmas” (1910. X. 27.).

Tokiu keliu eidamas, arkiv. Jurgis pakilo virš pilkos minios, jo asmenybė spindėjo, visiems švietė ir visus traukė prie savęs. Jis buvo gyvas Kristaus paveikslas ir veiklus Bažnyčios narys. Kai pasaulis jam ėmė siūlyti garbingas vietas, paaukštėjimus, kai gražią karjerą žadėjo, jis nuo visa to bėgo, slėpėsi ir užsidarė už vienuolyno sienų. Juk ir Kristus, kai minia norėdavo Jį karaliumi apšaukti, pasislėpdavo.

Bet pasiekti tokiam tobulybės laipsniui, kai savasis aš jau visiškai miršta ir ima žmoguje gyventi Kristus, reikia apvaldyti savo prigimtį ir ją palenkti, kad klusniai tarnautų pasirinktam idealui. Užtat Matulaitis daro griežtą atgailą ir ieško šviesos iš aukštybių. Jis nenori užsidaryti vien tik vienuolyne, bet apsišarvavęs geriausiais ginklais — neturtu, skaistyste ir paklusnumu — eina tarp žmonių, kad juos laimėtų Bažnyčiai.

Gyvenime susidūręs su įvairių tautų žmonėmis ir prisiklausęs jų tau-

MARIJAMPOLĖS
ŠV. MYKOLO BAŽNYČIOS
DIDYSIS ALTORIUS

tinių ginčų, pasiryžo mylėti visus žmones, nesvarbu, kokiai valstybei ar tautai jie priklausytų. Juk visi yra to paties Dievo vaikai, visi atpirkti to paties Kristaus krauju. Tad ir jam, kaip šv. Pauliui, nėra nei graiko nei žydo. Nors jaunystėje žydų nemėgęs, bet vėliau šį jausmą nugalejo. Jis tarnavo visų tautų žmonėms: Šveicarijoje — vokiečiams ir prancūzams, savo krašte — lietuviams, lenkams ir baltgudžiams, Petrapilyje — rusams. Jis pakilo virš savo tautos, bet jos neišsižadėjo, jai pirmiausia norėjo tarnauti, tačiau stengėsi ir kitiems būti naudingu. Dėl to jis galėjo net

septynerius metus išsilaikyti Vilniuje, kurs tada buvo tikras tautų neapykantos širšynas. Štai visa paslaptis:

“Kai Dievo meilė yra į mūsų širdį įžengusi tada joje taip erdvi pasidaro, kad visi žmonės, be jokių tautos ar luomo skirtumų, į ją sutelpa... Tada iš tikrųjų pradedi jausti, kad visi žmonės yra broliai, o žmonija — tai viena šeima. Ir pradedi savo širdimi visus apglėbti, imi visus prie savęs glausti. Įmanytum, visą kraują po lašelį atiduotum, kad tik tuos brolius, tą Dievo šeimynėlę prie Jo atvestum, su Bažnyčia suvienytum.” Teisingai prancūzų rašytojas Henry

Gheon sako, kad visų didžiausioji širdis yra šventojo širdis, nes joje telpa ne tik Dievas, bet ir visi žmonės.

Juo labiau arkiv. Matulaitis bėgo nuo pasaulio, juo labiau troško „užsidaryti kur nors į kamputį ir apvertti savo nuodėmes“, tuo labiau jis buvo ieškomas ir keliamas aukšty. Jis buvo per daug šviesus žiburys Bažnyčioje, kad liktų nepastebėtas. Kai profesoriaudamas Petrapilio Dvasinėj Akademijoj pajunta, kad norima jį padaryti rektorium ir vyskupu, pabėga į Šveicariją ir pasislepia savo įkurtame vienuolyne. Kai 1911 m. atvykęs į Romą sužino, kad gali būti paskirtas aukštu Konsistorialinės Kongregacijos pareigūnu, susirūpinęs tariasi su patikimais asmenimis. Visi jį sveikina, linki, įrodinėja, kad bus Bažnyčiai didelė nauda, jei sutiks, bet jis meldžiasi ir prašo Dievo atitolinti tą „nelaimę“, kuri gal ne vienam būtų gyvenimo svajonių išsipildymas. Pasakęs griežtą ne, pabėga iš Romos. Norėjo užsidaryti gimtosios Marijampolės vienuolyne, bet ir čia surandamas, iš vienuolyno ištraukiamas ir tarsi jėga pasodinamas į Vilniaus vyskupo sostą. Kai pagaliau iš ten išsivaduoja ir svajoja pasišvęsti savęs ir savo vienuolijos tobulinimui, vėl papuošiamas arkivyskupo titulu, apdovanojamas Apaštališkojo Vizitatoriaus galiomis ir siunčiamas į Lietuvą steigti Bažnytinės Provincijos. Ir taip įvyko su tuo, kurs dažnai maldoje prašydavo:

“Jei valia prašyti, tai duok, Viešpatie, kad aš būčiau Tavo Bažnyčioje lyg ta mazgotė, skuduras, kuriuo viską valo, o suvartoję meta šalin į tamsiausią kampą. Tegul ir aš taip tapčiau suvartotas ir sunaudotas, kad tik Tavo Bažnyčioje būtų nors koks kampelis geriau išvalytas, kad tik Tavo namuose būtų šiek tiek šva-

riau ir skaisčiau. Tegul paskui mane meta kur, kaip tą skudurą, suterštą, sunęsotą. Duok, Dieve, kad aš būčiau suvartotas Tavo vinyne, Tavo dirvoje, kaip trąša, kad tik paskui piūtis būtų geresnė ir vaisius gausėnis. Duok, kad aš būčiau paniekintas, kad susinešiočiau sudilčiau, kad tik Tavo garbė augtų, platintųsi, kad tik tuo būdu prisidėčiau prie Tavo Bažnyčios tarpimo” (1911, I. 13).

Šis jo noras buvo išklaustas: jis išvalė dulkes iš Lietuvos Bažnyčios ir krito kaip pareigos ir Bažnyčios tarnybos auka. Kai šiandien vartome jo dienoraštį, tenka stebėtis giliu gyvenimo problemų išvelgimu, tiesiog pranašišku kai kurių klausimų svarstymu, planavimu. Tai, kas tik šiandien darosi aktualu ir pradedama vykdyti, arkiv. Matulaitis jau prieš 40 metų galvojo, svarstė, planavo.

1911. III. 5. jis rašo: “Šiandien reikėtų apaštalavimo darbą, tikėjimo skelbimą, platinimą ir apgynimą supopuliarinti. Reikėtų į tą darbą įtraukti platesnes žmonių mases. Šiandien dėl katalikiškosios pasaulėžiūros verda kova visur ir tarp visų klasių žmonių. Kunigas negali visur aprėpti, kad ir norėtų. Dvasiškiams pagalbon turi ateiti pasauliečiai, jie turi prisidėti prie svarbių svarbiausio darbo — katalikiškojo mokslo skelbimo. Būtų galima steigti tam tikras brolijas, draugijas, prirengti ir išlavinti tikėjimo skelbėjus. Jie galėtų įeiti visur: į namus, dirbtuves, įstaugas, ir ne tik pas tikinčiuosius, bet ir pas netikinčius; ne tik pas katalikus, bet ir pas nekatalikus. Visur jie galėtų įnešti tikrą mūsų tikėjimo šviesą ir parodyti krikščioniškųjų dorybių pavyzdį.”

Tai yra Katalikiškosios Akcijos pagrindiniai bruožai. Kas žino, ar šia

tema J. Matulaitis nebus kalbėjęs su Mons. Ratti, kai tas buvo Lenkijos nuncijus ir kelis kartus lankėsi Vilniuje pas Matulaitį, o šis pas jį lankydavosi Varšuvoje. Gal būt, mons. Ratti, tapęs Pijum XI ir sukurdamas Katalikiškąją Akciją, pasinaudojo ir Matulaičio mintimis.

Mūsų kaimynai yra pažinę lietuvių tautos genijų politikos, meno, mokslo ir kitose srityse. Jie turėjo progos pažinti jį ir šventumo srityje. Todėl Apvaizda vedžiojo Matulaitį po svetimus kraštus. Lietuvoje jis pasirodydavo tik kaip meteoras — trumpai švysteldavo ir vėl pranykdavo. Keli jauno kunigo Matulaičio pamokslai gimtojoje Marijampolėje liko žmonių atmintyje lyg marmurė iškalti. Kaune socialinių kursų paskaitos davė pagrindus Lietuvos krikščioniškajai socialinei programai. Rekolekcijos kunigams Kaune ir Marijampolėje ne vieną kunigą padarė tikru Kristaus kariu ir pažadino būti tobulesniu. Septynerių metų vyskupavimas Vilniuje buvo lietuviams moralinė atrama kovoje už savo teises.

Gal didžiausias jo veiklos paminklas — tai vienuolijos. Kad Lietuvai nepritruktų dvasinio gyvenimo židinių, jis slapta atnaujina rusų valdžios sunaikintą Marijonų Vienuoliją ir pats tampa jos nariu. Įkuria taip pat lietuvišką Nekalto Prasidėjimo Sėserų Kongregaciją. Abiems vienuolijoms nubrėžia veiklaus darbo ir maldos gyvenimo kelius, kad jo idealai būtų ir toliau palaikomi.

Kad ir trumpi arkiv. Matulaičio darbo epizodai savųjų tarpe vis tik parodė jo asmenybės kilnumą, grožį, jo dvasinę jėgą, kuri visus prie jo traukė. Kas tik su juo susidūrė, matė, kad kalba su nepaprastu žmogum, nors jis buvo toks paprastas. Ir plū-

do pas jį visi su savo vargais ir sunkumais, tikėdamiesi, kad jis sugebės ant jų uždėti kažkokį Gėrio, Meilės ir Palaimos antspaudą, pakels, paguos, sustiprins. Jo asmenybė pati veikė be žodžių.

Prof. M. Biržiška savo atsiminimuose apie arkiv. Matulaitį prisipažįsta: “Nors jis žinojo, kad aš esu nutolęs nuo religijos ir katalikybės, bet religiniais klausimais niekad nekalbėjome ir nediskutavome. Arkiv. J. Matulaitis vien savo sielos taurumu ir humaniškumu mane yra tiek paveikęs, jog aš dabar, daugiausia jo dėka, vėl tapau oficialiu Katalikų Bažnyčios nariu” (Arkiv. J. Matulevičius, 150 p.).

Būdamas pavyzdžio apaštalas, J. Matulaitis neniekino ir žodžio. Tiesa, raštų nedaug paliko, o ir tie yra skirti daugiausia jo dvasios vaikams — vienuoliams. Bet gyvo žodžio jis nesigailėjo. Kalbėjo visiems, kas tik jį prašė: profesoriams, studentams, darbininkams, tarnaitėms, kunigams. Kan. Tumas - Vaižgantas taip jo kalbas charakterizuoja: “Kalbėjo įdomiais aforizmais. Viską perpindavo Kristaus role. Kalbėjo įtikinamai, nes buvo jaučiama, kad jis tiki tuo, apie ką sako, tiki giliai savo Siuntėju — Kristumi ir jaučia tebeveikiančią Jo galybę savyje, visuomenėje. Vysk. Jurgio kalbose nebuvo užpakalinės minties religiją panaudoti kuriam pašaliniam tikslui: politikai, nacionalizmui, partijai” (Arkiv. J. Matulevičius, 132 p.).

Arkiv. Jurgis Jungtinės Amerikos Valstybės aplankė porą kartų. Pirmą kartą (1913), atvykęs su keliais broliais marijonais, davė pradžią marijonų veiklai šiame krašte. Antru kartą (1926), atvykęs į Eucharistinį Kongresą, aplankė 92 lietuvių kolonijas, laikė pamaldas, sakė pamokslus

ARKIV. JURGIS MATULAITIS

“The Marian” klišė

ir skaitė paskaitas. Čia jis atliko didelę misiją, stiprindamas savo tautiečių tikėjimą.

Istorija kada nors parodys, kiek jis yra pasidarbavęs Bažnyčiai ir savo tautai, ypač sunkiaisiais Lietuvos laikais Vilniuje. Tenai, šalia kito lietuviybės šulo, Dr. J. Basanavičiaus, jis buvo lyg kertinis akmuo, ant kurio turi remtis sveikas valstybės rūmas. Basanavičius — lietuviškojo idealo šauklys, o Matulaitis — jo vykdytojas krikščioniškoje plotmėje, sudarė tas sąlygas, kuriose Vilniuje buvo gaivinama ir palaikoma lietuviškoji dvasia.

Galime pranešti linksmą žinią, kad 1953 m. gegužės mėn. 15 d. Romoje jau pradėtas arkiv. Jurgio Matulaičio beatifikacijos procesas. Tas, kurs buvo toks šviesus žibintas Kristaus Bažnyčioje, o šiaip gyvenime buvo paprastas vienuolis, kuris gyvas švietė savo tauria asmenybe Lietuvai ir visam krikščioniškam pasauliui, yra vertas, kad būtų iškeltas ant altorių, kaip užtarėjas pas Dievą ne tik savo naikinamos tėvynės, ne tik jos vargstančių ir išblaškytų vaikų, bet ir visos nukamuotos ir kelio nerandančios žmonijos.

Kun. Dr. J. Vaišnora, MIC

Malda ir išsiblaškimai

Tu žmones mylėjai,
Tu ir mane myli.
Girdi mano maldą.
Nors paslėptas tyli.

Lietuvių religinė giesmė

Mielas Karoli,

Kitą kartą, ėjo sekmadienį senutė į bažnyčią. Pakeliui pasivijo jaunikaitis. Paklausė, ar galis eiti kartu. Senutė sutiko, ir abu besišnekučiuodami traukė toliau. Sumos metu jaunikaitis ir sako:

— Pažvelk, senut, per mano kairįjį petį.

Senutė pažvelgė ir nustebo: bažnyčia ką tik buvo pilna žmonių, o dabar matė tik kunigą, laikantį Mišias, ir keletą besimeldžiančių vyrų ir moterų.

— Tiktai šitie, kuriuos matai, tikrai meldžiasi, — paaiškino jaunikaitis. — O dabar pažiūrėk per mano

dešinįjį petį.

Išsigando senutė, pažiūrėjusi: vieni bažnyčioje arė, kiti už stalų susėdę gėrė, dar kiti lošė kortomis, daugelis šoko, keletas barėsi!..

— Ką dabar matai, — aiškino jaunikaitis, — tai tų žmonių mintys: vieni šiuo metu galvoja apie ūkio darbus, kiti — ką šiandien popiet veiks, trečių galvose vėl kas kita.

Atsipeikėjusi iš nustebimo, senutė norėjo paklausti jaunikaitio, kas jis per vienas, tačiau jo jau nebebuvo. Ir suprato senoji, jog tai angelo būta.

Ši graži trumputė pasaka prisiminė man, perskaičius Tavo laišką. Sakai jau ne kartą padaręs pasiryžimą kovoti su išsiblaškimais maldoje, tačiau nieko iš to neišėję. Turiu pasakyti, kad su išsiblaškimais maldos

metu ir aš pats turiu vesti nuolatinę kovą, ir nežinau, kiek kartų mūsų senutė, pažiūrėjusi per kairįjį angelo petį, būtų manęs nemačiusi, arba būtų užtikusi ką kita maldos metu beveikiantį, žvilgtelėjusi per dešinįjį!

Keista, mums taip sunku, kad ir trumputėje maldoje, susikaupus kalbėti su Dievu, nors žinome, kad Jis mus myli ir mumis kasdien rūpinasi daugiau negu geriausi ir išmintingiausi tėvai žemėje yra kada nors mylėję savo vaiką ir juo rūpinęsi. Jo mums sutvertos naktį sužibančios žvaigždės ir jų neišmatuojami toliai, Jo duodama galia pražysta gamta pavasarį ir vasarą noksta javai laukuose mūsų valgiui; tačiau kai ateina maldos metas, mūsų mintis dažnai tokia sunki nuskristi ir pabuvoti pas Jį. Malda turėtų būti sielai atgaiva, o dažnai esti nuobodžiavimas. Keista, bet taip yra. Tuo dalyku domėdamasis, esu skaitęs nevieną knygą ir radęs įvairių, visos eilės žmonių išbandytų patarimų, kurių svarbiausius suminėdamas, manau geriausiai galėsiąs atsakyti į Tavo laišką.

Dvi pagrindinės sąlygos kiekvienai gerai maldai

Pirmoji — gyvas, įsitikinęs tikėjimas, jog Dievas maldą girdi. Visi žino tikėjimo tiesą, jog nuo Viešpaties joks žmogaus veiksmas nėra paslėptas, tačiau tik nedaugelio malda tos tiesos persunkta. "Tikėjimas yra maldos šaltinis. Tam šaltiniui išsekus,

jo maitinama maldos srovė nebeteka”, gražiai yra pasakęs šv. Augustinas. Yra gi didelis neišauklėjimas, kieno nors užkalbintam ar paklaustam, neatkreipti dėmesio. Kiekvienas žmogus, paklaustas kelio, mielai parodo; jei kas pagiria, pasako ačiū; pasveikintas visada atsako sveikinimu. Juo labiau Dievas negali būti nemandagus ir nekreipti dėmesio, mums rytą Jį pasveikinant ir vakarais malda tariant labąnakt, kai Jo ko prašome pareiškiame savo padėką arba žavimės Jo didybe, galia, gerumu. Dar daugiau. Tarp Jo ir žmogaus, kurio sielą puošia pašvenčiamosios malonės dovana, yra labai glaudus giminystės ryšys: Jis tampa mūsų Tėvu, o mes — Jo išūnytais vaikais. Ar ne kiekvieno gero tėvo širdis ir siela atvira sūnaus balsui? Aišku, ne visa, ko meldžiame, Viešpats mato būsiant savo vaikui naudinga ir gera, ir todėl kartais norėtų dalykų negauname. Tačiau niekad nepamiršk, mielas Karoli, kad maldos prašymas pavedė Tavo bylą gabiam ir išmintingam Advokatui, ir kad reikalas dabar bus Jo tvarkomas! Ir kiek kartų, tai prisiminus, savo širdyje jaučiame pasitikėjimą ir džiaugsmą, tiek kartų meldžiamės, nors mūsų lūpos ir nieko nesakytų. Tai labai vertinga ir graži malda!

Antroji sąlyga yra Dievo didybės ir savo mažumo prisiminimas. Daugelis vaizduojasi Dievą, kaip kokį už debesų gyvenantį senelį; save pačius laiko labai svarbiais ir vertingais. (Pažvelgę į savo vidų, dažnai pamatytume save pačius irgi tokių žmonių tarpe!). Nenuostabu, kad maža te jaučiame pagarbos Viešpačiui. Labai sveika todėl paklausti savęs: ar daug kas mano gyvenamojoje vietoje pastebėtų, jei mirčiau? Tikrai nedaug; gyvenimas ir toliau eitų, kaip ėjęs.

O kas ta mano gyvenamoji vieta, palyginus su žemės rutuliu? Nežymus taškelis! O visas žemės rutulys, palyginus su dangaus žvaigždynais? Dulkelė, skriejanti per erdves! O kas ta bekraštė visata, palyginus su Dievu? Nulis! Tvėrėjui pakako tarti vieną žodį, ir tie milijonai žvaigždžių atsirado iš nieko! Maldoje kalbuosi su tuo amžinu, visagaliu Kūrėju, viso grožio, gėrio ir išminties šaltiniu. Kaip galima būtų nejauti Jam pagarbos ir šventos baimės!

Be tų dviejų pagrindinių geros maldos sąlygų — įsitikinimo, kad Dievas malda girdi, ir Jo didybės prisiminimo — norėjau dar suminėti tris vertingus patarimus, kurie Tau nekartą padės.

1. Atsimink, kad Tavo dvasia neturi durų.

Kai norime, kad kiti netrukdytų, nueiname į savo kambarį ir užsirašiname. Tačiau mūsų viduje nėra durų ir užuolaidų, kuriomis galėtume atsitverti nuo matytų vaizdų ir turėtų išgyvenimų. Sakai, jog dažnai, vos pradėjus melstis, į Tavo vaizduotę atlekia šimtai visokiausių paveikslų, lyg būrys juodvarnių, ir supuolę sulesą visus tuos susikaupimo grūdus, kuriuos buvai pradėjęs sėti! Brangus Karoli, nenorėk stebuklų! Mūsų dvasia nemėgsta staigių šuolių; nuo vieno dalyko prie kito eina pamažu, ne ūmai. Yra didelė klaida pradėti malda be jokio pasiruošimo, tuojau pat po kokio nors užsiėmimo, kurį visu dėmesiu atlikome. Daugelis apsigau-na, manydami, kad vos bus atsiklaupę, jų širdis tuojau pakils prie Dievo ir mintys skris į dangų! Padaryk mažą pertraukėlę tarp darbo ir maldos, kurios metu Tavo dvasia pradėtų atsiplėsti nuo turėto užsiėmimo ir pe-

reiti į maldos nuotaiką. Ir savo dėmesiui duok už ko nusitverti: prisimink kada nors matytą gražų paveikslą, statulą ar gamtos vaizdą. Be tokio, kad ir trumpo, pasiruošimo malda draskys išsiblaškymai. Aišku taip pat, kad pradėjus malda dėl ko nors susinervinus, susikaupimas bus vertas nuliui. Ir nuvaryti vaiką mels-tis, kaip bausmę, ką padarius, (kai kuriose šeimose arba net mokyklose tai praktikuojama), yra labai nepeda-gogiška. Tuo galima lengvai įsitikin-ti iš jų pačių pasisakymų, kaip tokios bausmės metu jautėsi.

2. Venk monotoniškumo.

Tokia jau žmogaus prigimtis, kad jai tas pats dalykas greit nusibosta; jai reikia įvairumo. Kaip greit kiekvienam įgrįsta vienodas, neįvairuojas valgis! Ir su malda yra panašiai. Dėl to Bažnyčia, gera psychologė, stengia-si įnešti į mūsų maldos gyvenimą kiek galima daugiau įvairumo. Me-tus yra padalinusi į skirtingus laiko-tarpus, kurių kiekvienas turi kitoki charakterį: Adventas žadina mūsų dvasioje Kristaus ilgesį, Kalėdos — džiaugsmą, Gavėnia — atgailos nuo-taiką, Velykos veda mus prie prisikė-lusio, garbingo Išganytojo. Paskui kiekvienai dienai ji yra paskyrusi skirtingą šventąjį. Liturginių drabu-žių spalvos irgi įvairios: šventųjų kankinių dienomis kunigas apsiren-gęs raudonai, išpažinėjų — baltai, Mi-šiose už mirusius — juodai, kitomis progomis — žaliai ar mėlynai. Tikrai daug įvairumo. Vengdamas vienodu-mo, pastebėsi, mielas Karoli, kaip Ta-vo malda taps gyvesnė ir daug la-biau atgaivins Tavo dvasią. Vieną kartą, pavyzdžiui, ta pati malda gali būti prašymas, kitą kartą — dėkoji-mas, trečią — permaldavimas; viena

dieną gali atsiklaupęs melstis, prisi-minti šalia Tavęs stovintį Angelą Sargą, kitą — į Tave žvelgiantį dan-giškąjį Tėvą... Man nėra reikalo visa išskaičiuoti: Tu pats esi pakankamai sumanus išrasti, kaip savo malda ga-lėtum pajvairinti.

3. Kaip kovoti su išsiblaškymais

Faktas liks faktų, kad niekad ne-būsime laisvi nuo kovos su jais. Tiek kovodami su išsiblaškymais, tiek no-rėdami atsikratyti blogų minčių, dau-gelis daro vieną stambią klaidą: nori juos išprašyti laukan, nieko kita ne-darydami. Toks negatyvus metodas nesėkmingas ir varginas. Kadangi, kaip matėme, mūsų dvasia neturi du-rų, išstūmus tuos neprašytus svečius pro vieną pusę, nelabieji sugriūna at-gal pro kitą! Kovok pozityviai: ne mesk lauk iš savo dėmesio, bet dėk į jį. Jei mesi, visvien nebus tuščias; to-kia jau jo prigimtis. Dėk į savo dva-sią gražių, patraukiančių paveikslų; tuokart nepageidaujamoms mintims nebeliks tenai vietos. Neseniai minė-jau, kad Bažnyčia yra gera psycholo-gė. Ir čia ji vėl pasirodo, kaip mūsų prigimtį suprantanti Motina. Mūsų bažnyčių vidus nėra vien keturios nuogos sienos, bet apstatytos statulo-mis, išmargintos ornamentais, pa-puoštos paveikslais ir gėlėmis; jų skliautai dažnai aidi vargonų muzika ir giesmėmis. Visa tai turi vieną tiks-lą — pripildyti mūsų dvasią gražiais vaizdais ir tokiu būdu padėti pakilti prie Dievo. Taip pat ir Tavo sielos šventovėje testovi keletas gražių pa-veikslų. Pamatęs gražią statulą, pa-veikslą ar gamtovaizdį, išgirdęs gra-žią mintį pamoksle ar radęs knygoje, mano brangus Karoli, leisk tam vaiz-dui. tai gražiai minčiai įsigerti į savo vidų. Tikėk man, tai palengvins kovą

su išsiblaškymais, kuriais savo laiške nusiskundei. Ir Kristus juk mus to paties mokė: liepė žvelgti į gamtą, lauko lelijas ir paukščius ir per juos pakelti savo mintis į Kūrėją. Kardinolas Robertas Bellarminas, S. J., tau žinomas šventasis, yra pasakęs: “Nerasime kitų laiptų, kuriais galėtume užkopti prie Dievo, kaip Jo tvariniai”. Tie gražūs vaizdai, statulos, paveikslai Tavo sielos šventovėje taip pat labai pravers, kai būsi gundomas daryti ką bloga. Nevienas jaunuolis yra prisipažinęs, jog tyros ir žavios mergaitės prisiminimas yra daug padėjęs kovoje už skaistybę.

Baigdamas dar norėjau perspėti, kad maldos gerumo ar blogumo nematuotum klaidingu mastu. Gražūs paveikslai vaizduotėje yra vien priemonė, bet jokių būdu ne neklaidingas geros maldos pažymys. Vargonininkas ir chorvedys sumos metu savo

galvoje turi ne gražius vaizdus, bet žiūri, kad muzika ir giesmė būtų darni ir skoningai atliekama. Tačiau kas drįstų sakyti, kad jie neišklauso šventųjų Mišių?! Priešingai, jų atliekamas darbas yra labai gera ir nuopeltiniga malda. Ir malonus, pakeltas jausmas nėra maldai būtinas. Dievui svarbu ne mūsų jausmas, bet valia. Išganytojas Alyvų Darželyje juk nejautė jokios paguodos, bet vien kar-tojo: “Tėve, tebūnie ne mano, bet Tavo valia”. Jam svarbu ne kiek kartų buvome išsiblaškę, bet kiek kartų nuoširdžiai stengėmės pakelti prie Jo savo sielą ir širdį.

Turėdamas laiko, pabrėžk porą eilučių. Jei kartais turėtum kokių kitų klausimų, man bus miela, malonu į juos atsakyti.

Tavo

A. Tamošaitis, S. J.

Kasdieninės duonos

Daug kas nuklysta nuo Dievo, nes neturi to, kas būtinai reikalinga pragyvenimui, bet nemaža nuklysta ir dėl to, kad per daug turi. Sunkūs rūpesčiai kasdieniniu gyvenimu gali visai užslopinti tikėjimo liepsnelę, bet ji gali užgesti ir prabangoje. Taip yra dėl to, kad pasaulyje yra per maža socialinio teisingumo. Tačiau šitas opus klausimas nėra užmirštas nė Viešpaties maldoje — Tėve mūsų.

Kasdieninės duonos duok mums šiandien! Pradžioje maldos kalbama apie Dievo vardo šventumą, apie Jo karalystę, apie Jo valios pildymą, bet po to neužmirštama nė mūsų žemiškų reikalų. Kristus liepia pasitikėti Dievu, visus rūpesčius sudėti į Jo

rankas, bet reikia pasirūpinti ir žemišku gyvenimu.

Taigi, tikintis žmogus nepadaro žemiškų gėrybių aukščiausią vertybę, jos yra jam ne tikslas, bet priemonė. Jos turi tarnauti Dievo valios pildymui ir Jo karalystės plėtimui. Jis ramiai žiūri į ateitį, nors būtų ir sunkiausi laikai, nes pasitiki ne tik savo jėgomis, bet ir Dievu.

Žmogus čia neprašo liuksuso, o tik duonos, tik reikalingiausių dalykų. Jis nemaldauja užtikrinti jam ir jo ainijai visą ateitį, bet prašo duonos tik šiai dienai. Čia vėl yra gražus pasitikėjimas, kad Dievas ir ateityje nesiliaus žmogumi rūpinęsis. Jo prašymas nėra egoistiškas, jis prašo tos

AUKLĖJIMAS AR LAISVĖ?

Skaitydami šio krašto populiarią literatūrą auklėjimo klausimais, ypač tėvams skiriamus pedagoginius patarimus, labai dažnai sutinkame nuomonę, kad vaikai ir jaunuoliai nusikalsta tik todėl, kad jiems ko nors trūksta, kas juos ir paskatina į nusikaltamą darbą. Labai dažnai teigiama, kad nepilnamečiai nusikalsta arba tenkindami savo užgaidas, arba iš jų emocinio įtempimo, kuris kyla iš to, kad jie jaučiasi per daug varžomi.

duonos visiems. Toks žmogus, be abejo, negalėtų ramia sąžine atimti kitam paskutinį duonos kąsnį. Taip pat jis kartais, tą maldą kalbėdamas, prisimena ir dangiškąją duoną — Šv. Komuniją. Ir čia jo mintys pakyla prie Kristaus, prie Jo mokslo apie artimo meilę.

Jeigu žmonės kalbėtų "Tėve mūsų" ir pagal kalbamus žodžius gyventų, socialinis klausimas būtų išspręstas, dingtų pasaulyje karai, neteisybės, žmonių išnaudojimai. Nebūtų tiek liūdesio ir nusiminimo, nes ir sunkesnėj valandoj žmogaus neapleistų viltis. Tos rankos, kurios dažnai sudedamos maldai, mokės kantriai dirbuotis. Žmogus rūpinsis kasdienine duona, bet tas rūpestis jo neatitolins nuo Dievo, o priartins prie Jo.

P. D.

Patenkinant gi vaikų reikalavimus ir pašalinant tuos jų laisvės varžymus, dėl kurių kyla į nusikaltimus nuvedęs emocinis įtempimas, savaime dings ir jų nusikaltimai. Tą nuomonę atstovauja ir šio krašto modernioji pedagogika, besivadinanti progresyviuoju auklėjimu. Vadinamieji progresininkai dažnai puola tradicinį auklėjimą, kuris skelbiąs vaikams principą: būk geras, tai ir tau visur bus gerai. Bet esą priešingai: padaryk, kad vaikui būtų gera, tai ir jis bus geras. Reikia tik patenkinti vaiko norus ir jo nevaržyti, tada jam nebūsią jokio reikalo nusikalsti — ir jis liks savaime be priekaištų.

Tokia pažiūra yra pagrįsta ta didele laisve, kuri leidžia vaikams daryti, ką tik jie nori. Bet kuris vaiko elgesio apribojimas yra smerkiamas, kaip jo individualybės išsiplėtojimo varžymas bei jos iškraipymas, kaip jo prigimties žalojimas, vedąs į emocinį įtempimą ir nusikaltimus.

Tie, kurie yra išaukę Europoje, yra įaukę į kitokią pažiūrą, kuri vyrauja ten, ypač katalikų pedagogikoje. Todėl jiems toks klausimo išsprendimas, atrodo materialistiškas ir paviršutiniškas. Jis atrodo materialistiškas todėl, kad visą žmogaus elgesį išaiškina, kaip mechaniską reagavimą į viršinius aplinkos dirginius, paneigdamas žmogaus dvasinį pradą. Paviršutiniškas jis todėl, kad labai sudėtingus klausimus, koks, pvz. yra nusikaltimas, jis išsprendžia labai paprastai, visiškai nepaisydamas, kokį vaidmenį žmoguje vaidina jo paveldėta prigimtis, jame išplėtoti vienokie ar kitokie pradai, jo įgimti instinktai ir polinkiai ir visa jo dvasinė struktūra. Šie faktoriai turi, nepalyginti, didesnę įtaką žmogaus elgesiui, negu jo to meto reikalavimai.

Kas dirbo mokytojo darbą, tie iš savo patyrimo gerai žino, kad ne tie vaikai lengviausiai pasiduoda auklėjami, kurie namuose yra geriausiai aprūpinti. Teisingesnis atrodo priešingas teigimas, būtent, kad mokykla turi daugiau bėdos su turtingųjų ir inteligentų vaikais. Lengviausia auklėti kaimo vaikus, nors jiems daug ko trūksta ir tenka gana vargingai muštis į mokslą.

Kalbamos teorijos nepatvirtina ir tas faktas, kad krašte, turinčiame aukščiausią gyvenimo lygį, įvykdoma kriminalinių nusikaltimų daugiau, negu tuose kraštuose, kur gyvenimo lygis yra daug žemesnis ir kur žmogaus būtiniausi reikalavimai kartais nelengvai patenkinami. Lygiai tą patį rodo ir tas faktas, kad kasmet, gerėjant pragyvenimo sąlygoms, nusikaltimai ne tik nemažėja, bet vis didėja.

Pažiūra, teigianti, kad vaikui duodama laisvė ir jo visų reikalavimų patenkinimas padarys jį geresnį ir išauklėtą, yra iš esmės klaidinga. Vaiko prigimtis nėra tiek tobula, kad iš jo be suaugusiųjų auklėjimo įtakų išaugtų geras ir išauklėtas žmogus. Žmogaus prigimtyje, be teigiamų pradų, yra ir neigiamų, kurie, jam augant, išsivysto ir tampa jo blogomis arba neigiamomis ypatybėmis. Norint vaiką nuo tų blogybių apsaugoti, reikia jį auklėti — reikia neleisti išsiplėtoti neigiamiesiems jo prigimties pradams, o palaikyti ir skatinti teigiamuosius. Reikia jį apsaugoti nuo tokios aplinkos, kuri skatintų bei išugdytų tai, kas jo prigimtyje yra neigiama, reikia jam sudaryti tokias aplinkos sąlygas, kuriose neturėtų vietos pasireikšti tai, kas neigiama.

Augdamas tvarkingoje šeimos aplinkoje, vaikas daugiau ugdo sa-

vyje tai, kas žmonių santykiuose yra teigiamai vertinama ir pageidaujama. Paliktas gi gatvės draugų įtakai, jis dažnai gyvena tokia nuotaika, kurios jo tėvai toli gražu jam nepageidautų. Tada jis dažnai naudojasi nekontroliuojama laisve ir patenkina daug savo norų bei užsimanymų, tačiau visa tai dažniausiai jo individualybės nepagerina. Priešingai, didele laisve besinaudodamas, jis dažnai pasireiškia tokiomis ypatybėmis, kurios kaip tik rodo neišauklėjimą.

Apskritai, dėl vaikams leidžiamos laisvės yra įvairių pažiūrų. Vieni reikalauja ko didžiausios laisvės, kad vaikai nevaržomi galėtų išplėtoti savo linkimus bei sugebėjimus. Kitą kraštutinumą sudaro tie, kurie tikisi geriausiai vaiką išauklėti, griežtai jį apribodami. Teisingiausias, atrodo, yra vidurio kelias. Didelis vaikų ar paauglių varžymas veda į užsispyrimą, nepasitenkinimą, nepasitikėjimą ir daro juos nesavarankiškus. Didelė laisvė veda į anarchiją, kitų nepaisymą, vertybių negerbimą, neigiamų įtakų ir neigiamų įpročių pasisavinimą, neišauklėjimą ir dažnai į pavojingas situacijas moraliniu atžvilgiu. Laisvė gal geriau padeda išsiplėtoti kai kuriems įgimties linkimams ir tuo būdu geriau apsaugo augančio žmogaus individualybės išsiplėtojimą, tačiau ji nesudaro sąlygų išugdyti jo charakterui ir asmenybei.

Europoje dideli vaikų laisvės skelbėjai pedagogikoje neturi pasisėkimo. Katalikų pedagogika taip pat nelaukia, kad vaikas pats savaime išaugtų geras ir išauklėtas, ir už jo išauklėjimą laiko atsakingus jo auklėtojus. Nors ir gyvendami laisvės šalyje, ir mes turėtume nepamiršti, kad vaikui išauklėti reikalinga ne didelė laisvė iki palaidumo, o gerai apgalvotas ir planingas auklėjimas — vai-

Vaiko Dievas ir religija

Kun. Dr. J. Gutausko studija apie
religinį vaikų auklėjimą.

Mus šandie domina menas, mokslas, literatūra, mados bei įvairūs sėkmingo gyvenimo receptai, tačiau vienas dalykas mažai mūsų dėmesį patraukia — tai vaiko psichologija ir pedagogika — mokslas kaip šis gležnutis augalas Dievo daržely priežiūrimas ir ugdomas. Jei neskaityti Tėvų Jėzuitų leidžiamo žurnalo — „Laiškai Lietuviams“, mes veik neturime specialios literatūros, skirtos religiniam vaikų auklėjimui.

Todėl visi — tėvai, mokytojai, kunigai — kuriems rūpi jaunosios kartos religinis ugdymas, su džiaugsmu sutiks kun. Dr. J. Gutausko naująjį veikalą — „Vaiko Dievas ir religija“. Knygos autorius, teologijos ir pedagoginių mokslų daktaras ir ilgametis religijos dėstytojas, panaudodamas naujausius psichologijos ir pedagogikos laimėjimus, senųjų amžių išmintį ir savo didelį patyrimą šioje srityje, duoda mums veikalą, apimantį religinį vaiko ugdymą nuo kūdikystės iki 11 amžiaus metų. Ypač knyga vertinga tuo, kad ji iškelia religinio auklėjimo svarbą pirmoje ir antroje vaikystėje, kuri tęsiasi iki šeštų amžiaus metų. Autorius atmeta pasenusią pažiūrą, kad vaikas šiame amžiuje neturi supratimo apie Dievą, ir religinis auklėjimas jam nereikalingas, bet su Edv. Spranger,

W. Stern ir kitais žymiais vaikų psichologais teigia, kad „žmogus yra ne tik protinė, visuomeninė, bet ir religinė būtybė. Religija vaike spontaniškai pasireiškia — ji išauga iš pačios vaiko prigimties. Jos išraiškos forma paimama iš suaugusių“ (92 p.).

Šiuose žodžiuose yra suimta visa religinio auklėjimo esmė. Jei vaikas yra religinė būtybė, jei jis Dievo sąvoką atsineša su savo prigimtimi, tai svarbiausios religinės pedagogikos uždavinys yra rasti būdą, kaip vaiko prigimtyje glūdinčią Dievo sąvoką apsaugoti nuo iškraipymų, aptemdyimo ir rasti vaiko vystymąsi fazėms ir jo supratimui bei palinkimams atitinkantį religinį ugdymą. Šiam uždaviniui tinkamai atlikti reikalingas geras vaiko psichinių galių pažinimas ir vaiko aplinkos bei ugdomųjų veiksmų toks suorganizavimas, kad jis vaiko religiniam polinkiui padėtų teisingai skleistis, o ne jam trukdytų ar jį iškreiptų.

Šiuos visus religinio ugdymo pagrindinius reikalavimus Dr. J. Gutauskas atskleidžia savo knygoje. Pirmoje dalyje vaiko kelias į pasaulį — jis plačiai kalba apie psichinį vaiko vystymąsi įvairiose jo gyvenimo fazėse, pridėdamas net atskiras to vystymosi lenteles, padedančias smulkiai įsigilinti į vaiko psichiką. Antroje dalyje autorius kalba apie vaiko kelią į religiją, iškeldamas spontanišką vaiko religinį gyvenimą, jo atvirumą Dievui ir religinėms tiesoms, jo religinio gyvenimo smulkia raidą ir religinę praktiką. Prie šio skyriaus mums norėtųsi tik pastebėti, kad gal

ko prigimties, jo linkimų ir interesų pažinimas ir sugebėjimas jį teigiamai, kur reikia, paveikti ir jam vadovauti.

P. Maldeikis

GIOVANNI BELLINI

(1430-1516)

MARIJA

su

KŪDIKIU

Pinacoteca di Brera Milano

netikslus čia yra antrojo skyriaus pavadinimas “Kas vaiką, atveda į religiją?” Mums atrodo, kad autorius čia be reikalo pasiduoda amerikiečių psichologų Ch. E. Skinner ir Ph. L. Harriman įtakai, tvirtindamas, kad modernioji psichologija neranda mokslinio pagrindo, tikėti kad vaiko religinės idėjos yra įgimtos. Jos turi tuos pačius šaltinius, kaip ir kitos idėjos ir įsitikinimai (92 p.). Šis tvirtinimas nesiderina su visos knygos pagrindine mintimi ir su autoriaus pažiūra tiek į vaiką, tiek į jo religiją. Jei autorius tvirtina, kad vaikas yra “religinė būtybė”, kad religija vaike spontaniškai pasireiškia, kad ji išauga iš pačios vaiko prigimties, tai netikslu tvirtinti, kad vaikas neturi religinių idėjų. Pagrindinė religinė

idėja yra Dievo idėja. Jei vaikas jos neturi, o pasisavina iš tų pačių šaltinių, kaip ir kitas idėjas, tai netinka kalbėti apie vaiko religiją, “spontaniškai kylančią iš jo prigimties”, nes kur nėra Dievo idėjos, ten nėra nei religijos. Visa vaiko “spontaniška religija”, visas jo “atvirumas Dievui”, “amžinybės nujautimas” suprantamas tik tada, kai vaikas jau turi įgimtą kontaktą su Dievybe, kad bent jo sąmonėje glūdi dieviškoji idėja su visais savo privalumais. Vaiko religinių idėjų klausimas yra metafizinis klausimas ir psichologiškais priemonėmis neišsprendžiamas.

Trečioje dalyje autorius kalba apie vaiko religinį auklėjimą šeimoje, vaikų daržely, pradžios mokykloje, o ketvirtoje — apie specialinį vaiko

auklėjimą maldai, liturgijai, sakramentinei praktikai. Neįmanoma čia gilintis į šių skyrių turinį, tenka tik pastebėti, kad autorius čia pasirodo puikus vaiko sielos ir religinio ugdymo žinovas. Jis atsistoja aiškiai prieš sauso — teoretinio tikėjimo tiesų perteikimą, tvirtindamas kad vaikas šias tiesas turi pasisavinti veiksmu. Įvairiais savarankiško veikimo keliais vaikais vedamas prie religinių tiesų ir paties Dievo pergyvenimo. Autorius sistematiškai, aiškiai ir paprasta kalba, panaudodamas savo asmenišką patyrimą ir mokslų laimėjimus, parodo, kaip vaikas, religinio polinkio vedamas, šeimoje, vaikų darželyje ir mokykloje laipsniškai reli-

ginį gyvenimą pasisavina, religinį žinojimą išvysto ir tampa pilnaverte religine asmenybe. Kas knygoje pasakyta apie vaiko ugdymą maldai, sakramentinei praktikai, Mišių aukai, bažnytiniam metams, priklauso prie geriausių tos rūšies dalykų, kurių lietuvių kalba iš viso neteko matyti. Todėl tenka tik palinkėti, kad tėvai, mokytojai, kunigai bei visi, kuriems patikėtas religinis vaiko ugdymas, pasinaudotų šios vertingos knygos teikiamomis žiniomis, kad Autoriaus žodžiais tariant, ji geriau padėtų suprasti mūsų mažuosius brolius, juos vedant prie Kristaus — Kelio, Tiesos ir Gyvenimo.

Dr. A. Baltinis

D. Mickutė-Mitkienė

Jeigu tu skaitei

*Jeigu tu skaitei, nakčia išėjęs,
Padangėj žvaigždžių milijonus,
Išiklausei, ką kalba vėjas,
Ką mąsto žydrinės aguonos.*

*Jeigu tu jautei, kaip sidabrinė
Gaili rasa ant pievų krito,
Girdėjai paukščių sutartinę
Jaunam pavasary iš ryto.*

*Jeigu tu džiaugeis, kai vasarėlė
Pasaulis žydintis gėlynas,
Ir nuliūdai, kada išėję
Rudens siautimai grožį skina —*

*Tai tu suprasį, kas įsakė
Saulutei leistis ir tekėti,
Bučiuot gėles margai plaštakai,
Mėnuliui žemę palydėti...*

*Tai tu pažinsi nematuotą
Kūrėjo išmintį begalę,
Ir pamylėsi nemeluotą
Tiesą, Gyvenimą ir Kelią.*

PASISEKIMO PASLAPTIS

Kartą jaunimo stovykloje išgirdau mergaites kalbant, kad berniukas X. yra pavergęs jų visų širdis. Tas berniukas iš išvaizdos atrodė toks, kaip ir kiti, todėl buvo įdomu sužinoti, kokia jo ypatybė tas mergaites taip sužavėjo. Viena kitą paklausiau ir iš visų gavau tą patį atsakymą: “Dėl to, kad jis visuomet labai mandagus.”

Taip, mandagumas yra berniuko pasisekimo priežastis... Gali tu būti gražus, kaip Apolonas, gali būti puikiai naujagys, kaip graikų atletai, bet jeigu būsi nemandagus, ne tik mergaitės, bet ir kiti berniukai nuo tavęs šalinsis, tavęs nemėgs.

Dažnai mėgstama sakyti, kad “mūsų laikais kitaip buvo, kad dabartinis jaunimas yra blogesnis”. Tokias kalbas mėgsta senesnieji, bet jų labai nekenčia jaunimas. Reikia pripažinti, kad klaidų ir blogybių buvo visais laikais, tik, laikams keičiantis, keičiasi ir tos blogybės — vieną vietą užima kitos. Taigi, gal ir dabartinis mūsų jaunimas turi ką nors gera, ko ankstyvesnis jaunimas neturėjo; gal mūsų jaunime nepastebėsi kokios nors blogybės, kurias prieš kelias dešimtis metų galėjai pastebėti. Galimas daktas, kad tai yra tiesa. Tačiau yra jokio įrodymo nereikalaujantis faktas, kad dabartinis mūsų jau-

nimas, ypač Amerikoje, nepasižymi reikiamu mandagumu. Užtenka tik pavaiškinti gatvėmis, pasižvalgyti šokių salėje bei parengimuose, ir pilnai įsitikinsi.

Kartą, jaunimo šokių metu, orkestrui užgrojus tango, žiūriu — eina viduriu salės prie būrelio mergaičių kokios aštuoniolikos metų jaunuolis.

O koks vaizdas! Kelnės apsmukę, marškiniai ištraukti, eina sunkiu žingsniu, krypuodamas į šonus ir kramtydamas gumą, lyg atrajojantis veršis (atleiskite už tokį išsireiškimą, bet bus aiškiau, jei daiktus vadinysime jiems labiausiai tinkančiais vardais). Prie vienos priėjęs, vis kramtydamas gumą, trupučiuką linktelėjo, ir ta vargšėlė su juo išėjo šokti. Šokdamas visą laiką “atrajojo”, kartais alkūne kitai porai suduodavo į šoną, bet jam nė į galvą, tur būt, neatėjo, kad reikėtų tokiu atveju užgautą porą atsiprašyti.

Tai yra vienas iš daugelio. Ir tai nebuvo koks nors “bomas”, bet lietuvių inteligentiškos šeimos vaikas. Niekas nereikalauja, kad jaunuolis jau puikiausiai mokėtų visas sudėtingiausias etiketo taisykles, nė vienas rimtas žmogus nesisėbės, jeigu jis kokiame nors ypatingame atvejyje ir nežinos, kaip pasielgti, bet nors tiek mandagumo taisyklių reikia žinoti, kad nepadarytum gėdos sau ir savo tėvams, kad mokėtum žmoniškai pasielgti dažniau pasitaikančiuose atsitikimuose.

Kada galima kramtyti gumą?

Geraiusia būtų jos niekad nekramtyti, nes tai labai neestetiskai atrodo, žiūrint iš šalies. Kai kas buvo išsigalvojęs, kad tai esą labai sveika, bet kai kuriuose laikraščiuose jau pasirodė gydytojų straipsniai, darą priešingą išvadą — tai kenkia sveikatai.

Kaip ten bebūtų, jeigu mes griežtai nesmerkiame rūkymo, nors ir jis kenkia sveikatai, negalime pasmerkti nė gumos kramtymo, tačiau reikia žinoti, kokiose aplinkybėse tai galima daryti.

Trumpai galima pasakyti, kad būtų nemandagu kramtyti gumą tais atvejais, kada nusikalstum prieš mandagumą, valgydamas arba rūkydamas. Jeigu tu, šokdamas su mergaite, valgytum arba rūkytum, būtų labai nemandagu; lygiai nemandagu yra ir gumą šokant kramtyti. Tur būt, jau bus aišku, kad būtų didelis nepagarbos ženklas kramtyti gumą bažnyčioje. Taip pat būtų paskaitininko ižeidimas, jeigu kramtytum gumą paskaitos metu. Tai būtų galima daryti tik tada, jeigu jis leidžia. Būtų labai negražu kramtyti gumą tada, kai reikia ramiai stovėti, pvz. rikiuotėje, susikaupimo minutę, giedant himną.

Nesigilinant dabar į visas smulkmenas ir nesiimant išskaičiuoti įvairiausių atvejų, bus pakankamai aišku, jei prisiminsime, kad gumą kramtyti galima tada, kada būtų galima ir valgyti arba rūkyti.

Kada pakelti skrybėlę?

Visiems yra aišku, kad skrybėlė yra pakeliama sveikinantis. Tačiau ją reikia tikrai pakelti. Daugelis yra įpratę tik paliesti skrybėlės kraštą. Tai galima daryti, tik sveikinantis su sau lygiais draugais, bet būtų nemandagu taip sveikinti vyresnį už save arba moterį. Taip pat reikėtų pakelti skrybėlę, praeinant pro bažnyčią, pro procesijoj nešamą kryžių, pro laidoti vežamą karstą.

Jeigu rūkai, tai, pakeldamas skrybėlę, būtinai turi išsiimti iš burnos cigaretę. Jeigu eini su draugu, ir jį kitas sveikina arba jis sveikina kitą,

tai turi pakelti skrybėlę ir tu, nors jo ir nepažintum. Jeigu ką nors netyčia užgauni ar pastumi, tai atsiprašydamas taip pat turi pakelti skrybėlę.

Kai kuriose šalyse etiketas reikalauja skrybėlę visuomet pakelti dešiniąja ranka, bet reikia stengtis, pakeliant skrybėlę neuždengti ranka savo veido, todėl jei sveikini asmenį, einantį tau iš dešinės, geriau yra pakelti skrybėlę kairiąja ranka. Jeigu rūkai, tai viena ranka pakeli skrybėlę, o kita išsiimi iš burnos cigaretę. Jeigu viena ranka yra užimta, ką nors nešant, tai sveikini ta ranka, kuri yra laisva, bet, jei galima, tai gali perimti nešamą daiktą į kitą ranką, kad galėtum sveikinti ta ranka, kuri neuždengs veido.

Kartais reikia skrybėlę ne tik pakelti, bet visai nusiimti ir rankoje laikyti, pvz. jei kalbi su vyresniu asmeniu arba su moteriške. Užsidėti gali tik tada, jei tas asmuo liepia. Laikant skrybėlę rankoje, negalima su ja žaisti, bet reikia laikyti ramiai.

Nėra gera, kalbant su žmogumi, niekad jam į akis nepažvelgti, bet būtų taip pat mandagumo stoka visą laiką laikyti į jo veidą įbedus savo akis. Nebūtų gera kalbėti tiesiai žmogui į veidą, visai arti prieš jį stovint. Kitam gali būti tikra atgaila jausti tavo kvapą arba tykštančias seiles.

Dar viena svarbi pastaba: jei nori su žmonėmis būti mandagus, būk mandagus ir su savim, t. y. tada, kada niekas nemato. Mandagumas yra ne tik taisyklių žinojimas, bet ir įprotis jas lengvai pritaikyti. Dirbtinis mandagumas nėra malonus, dažnai jis yra juokingas. Tada būsi tikrai mandagus, kai tos mandagumo taisyklės nebus lyg prievarta pritaikomos, bet tarsi išplaukiančios iš tavo charakterio.

J. Vaišnys, S. J.

“The Marian” klišė

Arkiv. Jurgis Matulaitis mirė 1927 m. sausio mėn. 27 d. Jo kūnas buvo palaidotas Kauno katedros kriptoje. Tai buvo netinkama vieta, nes dažnai, Nemunui patvinus, kriptą būdavo užliejama vandeniu, todėl 1934 m. arkivyskupo kūnas buvo perkeltas į Marijampolę ir palaidotas Šv. Mykolo bažnyčioje prie Jėzaus Širdies altoriaus.

Paveiksle matome arkivyskupo kapą, paskendusį žvakių ir gėlių jūroje gražioje Marijampolės bažnyčioje.

ADVENTISTAI

Tai yra keistokas ir daug triukšmo kelias sąjūdis. Jie vis laukia pasaulio galo ir kartais jau praneša tikslią dieną, kada jis turi įvykti. Ta diena ateina ir praeina, bet pasaulio galo vis nėra. Kitas įdomus dalykas, kad jie labai slepiasi nuo visuomenės. Jie slaptai veikia ir leidžia knygas, prisidengdami įvairiais vardais, kad tik žmonės nežinotų, kieno tai darbas.

Gal ne vienam teko matyti valgyklas su parašu: "Sanitarium Health Foods", arba paraginimus: "Valgyk Sanitarium Restoranuose". Kam gali ateiti į galvą, kad tai adventistų įstaigos? Tik kartais tuose restoranuose netikėtai patenka svečiams į rankas lapeliai, kuriuose rašome apie "Beast of Revelation", kas jų žargone reiškia Šventąjį Tėvą. Arba štai kartais prie durų tau kas paskambino. Atidarai ir pamatai žmogų, kurs tau siūlo pirkti knygą, pvz. pavadintą "The Desire of Age", parašytą Mrs. E. G. White, išleistą "Signs Publishing Company". Pardavėjas tau nesakys, kad tai adventistų knyga, nes žinos, kad tu, būdamas katalikas, jos nepirksi ir savo pinigais adventistų neremsi. Jis tau pavartys tą knygą, parodys, kad ten rašoma apie Kristų, apie Šv. Raštą, bet savo sektos vardo niekad neišduos. Bus įdomu apie šią paslaptinę sektą daugiau sužinoti.

Adventistų kilmė

1740 m. atvažiavo į Ameriką George Whitefield, žymus metodistų

pamokslininkas, kuris buvo Jono Wesley, metodizmo tėvo, draugas. Visiems jis skelbė, kad reikia skaityti Šv. Raštą. Tada buvo labai madoje skaityti Šv. Jono Apreiškimą. Kadangi šioje Šv. Rašto knygoje yra tiek daug simboliškų ir alegoriškų dalykų, tai yra labai lengva šį tekstą visai aiškinti ir taikyti įvairiems gamtos bei istorijos reiškiniams. Šv. Jonas ramina savo laikų žmones nenusiminti, matant tiek blogybių pasaulyje, nes Kristus atėjęs nugalės visus priešus. Kaip tik šitas antras Kristaus atėjimas pasidarė ginčų objektu.

Prie tų Apreiškimo tyrinėtojų ir aiškintojų priklausė ir William Miller (1782-1849). Jis užaugo, auklėjamas be jokio tikėjimo. Būdamas 34 m. amžiaus "atgimusiųjų" sektos susirinkime atgimė ir jis, tapdamas baptistu. Jis pradėjo skaityti Šv. Raštą ir labai susidomėjo pranašystėmis. Lygindamas kitas Šv. Rašto knygas su Apreiškimu, jis priėjęs išvados, kad Apokalipsės Antikristas esąs Popiežius. Skaitydamas Danieliaus knygą, jis susidomėjo pasakymu: "Ir jis sakė jam, kad iki vakaro ir ryto du tūkstančiai ir trys šimtai dienų; tada šventykla bus išvalyta." Tikrieji Šv. Rašto aiškintojai tuos šešerius metus ir beveik keturis mėnesius taiko Antijochui, nuo to laiko, kai jis pradėjo persekioti žydus, iki jo mirties. Bet W. Miller suprato, kad "šventyklos valymas" reiškia antrąjį Kristaus atėjimą. Tada pats Kristus išvalysiąs pasaulį nuo nuodėmių. Jis išskaičiavo, kad tas antrasis Kristaus atėjimas turės įvykti 1843 m. kovo mėn. 21 dieną. Tada bus pasaulio galas ir paskutinis teismas.

W. Miller važinėjo po visą šalį su pamokslais ir paskaitomis. Gąsdino žmones ir kėlė paniką. Paskui dar

pradėjo spausdinti leidinį, pavadintą „The Signs of the Times” (Laikų Ženkilai). Ir Miller ir visi jo sekėjai atsisakė nuo savo sektų, sudarydami atskirą tikėjimo grupę. Tada dar jie nesivadino adventistais, bet milleristais. Kai artinosi „pasaulio pabaigos” diena, žmonės pradėjo nepaprastai jaudintis ir laukti visokių baisiausių ženklų, paskelbtų Apokalipsėje. Bet, atėjus tai dienai, nieko neįvyko. Tada Miller pradėjo tikrinti savo skaičiavimus ir prisipažino suklydęs vienais metais. Bet ir po metų niekas neįvyko. Tada jis tą dieną dar toliau nukėlė, bet pasaulio galo vis nebuvo. Žmonės ėmė nustoti pasitikėjimo ir bėgti nuo savo tikybos įsteigėjo.

Vis dėlto šio judėjimo vadai nenustojė veikti. Paskelbė, kad pasaulio pabaiga būsimanti apie 1950 metus, bet dabar reikia organizuotis. 1845 m. buvo sušaukta konferencija Albany mieste. Buvo nutarta, kad antrasis Kristaus atėjimas esąs netoli, nors tikroji data yra nežinoma. Popiežiaus valdžia būsimanti sunaikinta, ir Kristus įsteigsias tūkstančio metų karalystę šioje žemėje. Iki šiol jie švėsdavo sekmadienį, bet, mirus jų įsteigėjui Miller, buvo paskelbta, kad švęsti sekmadienį yra šėtono išradimas. Pradėta švęsti šeštadienis.

Mirus Miller ir neišsipildžius jo pranašystėms, sektos veikla nusilpnėjo, nes žlugo žmonių pasitikėjimas. Tada pasirodė kitas asmuo Hiram Edson, kurs ima aiškinti, kad Miller nesuklydo, tik gerai nesuprato Kristaus atėjimo prasmės. Iš tikrųjų Kristus jau išvalė šventyklą, tačiau tai įvyko ne žemėje, o danguje.

Tarp žymiausių šio mokslo skelbėjų buvo ir moteris Ellen G. White. Jau 1842 m. ji pasiskelbė turinti Dievo įkvėptas vizijas ir sapnus. Ji mąstanti, kaip adventistai eina tiesiog į

dangų, ji mačiusi danguje ir patį Kristų su akmenine lenta, ant kurios buvę parašyta: „Atsimink šventai užlaikyti šeštadienį”, šeštadienis kitose kalbose yra laikomas septintąja savaitės diena. Todėl ta E. G. White vizija buvo priežastis susikurti naujai adventistų grupei, pasivadinusiai „Seventh Day Adventists” — Septintosios Dienos Adventistais.

Šita adventistų grupė yra žymiausia iš visų kitų grupių. Nors jos įsteigėja E. G. White buvo labai mažo mokslo, bet dabar jos raštai yra statomi greta Šv. Rašto, ir ji vadinama pranaše. Savo veikale „Testimonies for the Church” ji aiškina Šv. Raštą ir sako, kad ji kalbanti paties Dievo vardu. Ji stengiasi įrodyti, kad visos jos vizijos paeina iš paties Dievo ir daugiau reiškia negu Popiežiaus neklaidingumas. Gydytojas dr. William Russel sako, kad jos vizijos paeinančios nuo nesveikų smegenų, nes ji, dar maža būdama, labai susitrenkė galvą, nuo ko turėjusi ir epileptinius priepuolius.

Adventistų mokslas

1. Charakteringiausia adventistų mokslo žymė yra ta, kad jie laukia netolimo Kristaus atėjimo.

2. Kristus atėjęs įsteigs naują karalystę, kuri tęsis tūkstantį metų. Ši savo mokslą adventistai remia Apokalipsės žodžiais: „...ir jie gyveno ir karaliavo su Kristumi tūkstantį metų” (20, 4).

3. Pagal E. G. White mokslą, mirusiųjų sielos iki antrojo Kristaus atėjimo neturi sąmonės. Kai Kristus ateis, savo antroje karalystėje duos progos visoms blogoms sieloms pasitaisyti. Jeigu ir tas nepadės, tai, pasibaigus tūkstančiui metų, jos bus sunaikintos. Tad Kristus paskui viešpataus per amžius tik su gerosiomis

sielomis. Tai aiškiai prieštarauja Kristaus žodžiams: "Ir eis šitie į amžinąją kančią, o teisieji į amžinąjį gyvenimą" (Mato 25, 46).

4. Adventistai, nors ne visi, švenčia ne sekmadienį, o šeštadienį.

5. Krikštas atliekamas panėrimu.

6. Jų bažnyčioje nėra vyskupų, ji yra kongregacionalinio tipo. Jie yra labai nusistatę prieš katalikus, ypač prieš Popiežių, kurį vadina visokiais biaužiausiais žodžiais.

Sunku net ir suprasti, kaip žmogus gali nukrypti į tokius religijos šunkelius. O vis dėlto tokių yra gana daug. Visame pasaulyje jų yra apie pusė milijono. Jie gana gerai susiorganizavę. Turi parapijas, kurios visos sudaro tam tikrą sąjungą. Susirinkimus šaukia kartą į metus. Taip

yra kiekvienoje valstybėje. Į sąjungas jungiasi ir kelių valstybių adventistai, šaukdami susirinkimus kas antri ar kas ketvirtį metų.

Jie yra labai veiklūs. Turi komisijas, kurios rūpinasi misijomis, spauda, sveikata, auklėjimu. Nariai yra apkrauti labai dideliais mokesčiais. Pvz. 1920 metais jie surinko apie keturis milijonus dolerių. Jie yra išvystę plačią socialinę veiklą. Savo propagandai mėgsta vartoti radiją. Jie vengia vadintis adventistais. Santykiuose su kitais žmonėmis vartoja kitus įvairiausių vardus.

Mums tenka tik stebėtis jų uolumu ir labiau pamilti savo religiją. Matome, kad žmonės, iškėlę koją iš tikrosios avidės, tuoj nuklysta nuo jos labai toli. **J. Venckus, S. J.**

Nepasisekęs Dievo kūrinys?

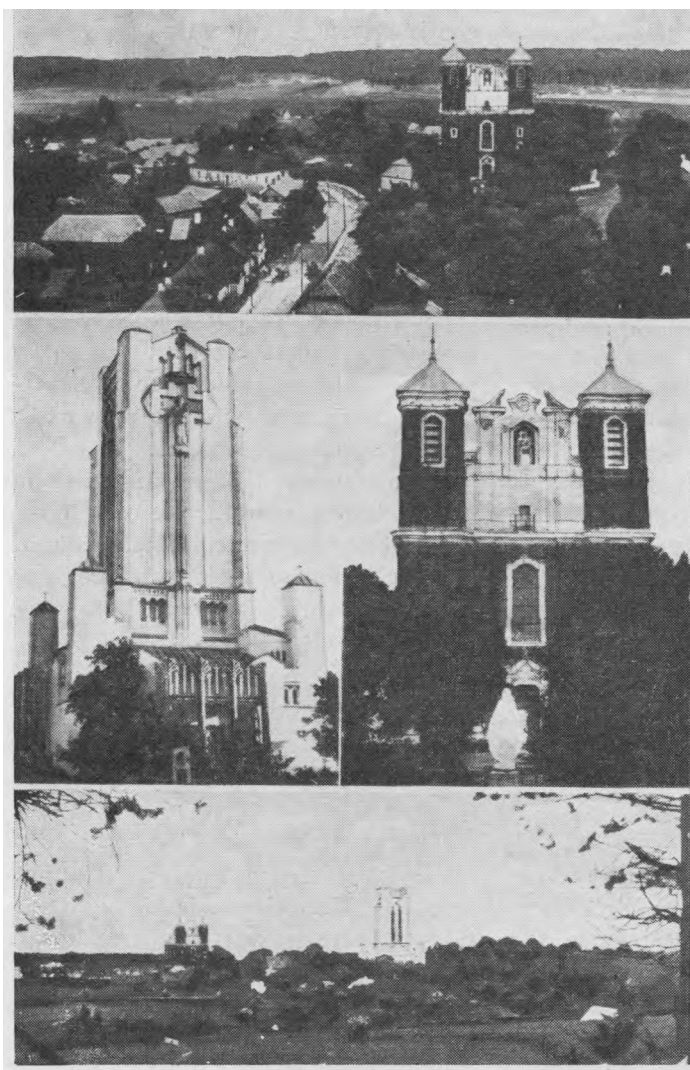
Gerbiamasis Redaktoriau,

Man atrodo, kad žmogus yra nepasisekęs Dievo kūrinys. Juk Dievas žinojo, kokią silpną žmogų tveria, tad kam jį tvėrė? Dievas žinojo, kad neilgai Adomui ir Ievai teks džiaugtis rojus laime, nes jie tuoj nusidės. Juk vyrui ir moteriškei, gyvenant drauge, buvo visiškai neįmanoma išvengti nuodėmės. Ko Dievas norėjo tuo uždraudimu pasiekti, ar tik paklusnumo? Kodėl turėjo taip įvykti, kad žmogus pirmiau tapo Dievo priešu negu draugu? Kam Dievas Adomui ir Ievai sutvėrė tokį į nuodėmę palinkusį kūną? Ar Adomo ir Ievos valia buvo daug tvirtesnė už mūsų, ar ji buvo pakankamai stipri atsispirti pirmajai pagundai? Kas būtų atsitikę, jei juodu nebūtų nusidėję?

Atsakymo laukianti **R. Š.**

Mieloji,

Iš klausimų matyti, kad Tu manai, jog pirmoji nuodėmė buvo papildyta prieš skaistybę, nes rašai: "Juk vyrui ir moteriškei, gyvenant drauge, buvo visiškai neįmanoma išvengti nuodėmės... Kam Dievas Adomui ir Ievai sutvėrė tokį į nuodėmę palinkusį kūną?" Tiesa, kai kurie Šv. Rašto aiškintojai tikrai mano, kad gimtoji nuodėmė buvusi nuodėmė prieš skaistybę, bet šitokio teigimo negalima įrodyti. Priešingai, tai būtų labai sunku suprasti. Juk juodu pats Dievas sujungė į moterystę ir tarė: "Veiskitės ir dauginkitės ir pripildykite žemę" (Pradž. 1, 28). Taigi, Dievas ne tik leido, bet net įsakė jiems naudotis moterystės teisėmis, todėl, tai darydami, jie negalėjo nusidėti.

ŠILUVOS
VAIZDAI

Nesvarbu, ar tas uždraudimas buvo įsakymas nevalgyti tam tikro vaisiaus, ar jį reikia suprasti metaforine prasme, Dievas juo norėjo išbandyti Adomo ir Ievos paklusnumą. Nors Dievas jau nuo amžių žinojo, kad jie nusidės, bet tas Jo žinojimas neturėjo jokios įtakos jų laisvam valios veiksmui.

Dievas sutvėrė žmogų pakankamai tobulą. Jį apdovanojo protu ir

laisva valia, jį iškėlė virš visų kitų tvarinių ir priartino prie savęs pašvenčiamąją malonę. Taigi, žmogus buvo sutvertas Dievo draugu, priešų jis tapo vėliau, nepaklausydamas savo Tvėrėjo. Adomo ir Ievos valia buvo pakankamai stipri, kad su Dievo malone, kurios niekuomet netrūks, galėtų nugalėti visas pagundas. Tą patį galima pasakyti ir apie kiekvieną mūsų laikų žmogų. Žmogus

darą nuodėmę tik tada, jeigu to **nori**. Jis **galėtų** jos nedaryti, bet vis dėlto daro.

Žmogus, turėdamas laisvą valią, visuomet gali ir gerus, nuopelningus darbus daryti, bet gali ir didžiausias nuodėmes papildyti. Jei Dievas būtų sutvėręs žmogų be laisvos valios, bet įdiegęs jam tik aklą instinktą, panašiai kaip gyvuliams, tada žmogus nebūtų galėjęs nusidėti, bet nebūtų galėjęs nė nuopelningų darbų atlikti.

O Dievas norėjo, kad žmogus ne aklo instinkto verčiamas nueitų į Dangų, bet kad pats jo norėtų ir savo gerais darbais, savo paklusnumu Dievui jį užsiplintytų.

Jei Adomas ir Ieva nebūtų nusidėję, tai, pagyvenę Dievo paskirtą laiką rojuje, būtų buvę su kūnu ir siela, panašiai kaip Marija, paimti į Dangų. Žmonės rojuje būtų dauginęsi taip kaip ir dabar, nes taip buvo paties Dievo norėta ir sutvarkyta. Visi žmonės, paskirtą laiką atgyvenę rojuje, būtų buvę su kūnu ir siela paimami į Dangų.

Prie šio paaiškinimo prijungsiu atsakymą ir kitai skaitytojai M. V., kuri klausia, kaip galėjo nusidėti angelai. Juk tada dar piktą dvasių nebuvo, tai kas juos sugundė?

Ir angelus Dievas norėjo išbandyti, panašiai kaip ir žmogų. Koktas bandymas buvo, mes nežinome. Greičiausia ir čia ėjo kalba apie paklusnumą Dievui, apie Jo valdžios pripažinimą. Dalis angelų tą bandymą išlaikė ir pasiliko gyventi amžinai Danguje, o kita dalis nusidėjo. Šie nusidėję angelai buvo paversti velniais ir amžinai pasmerkti į pragarą. Papildyti nuodėmei nebūtinai yra reikalinga pagunda iš šalies. Tvairins, kurs turi laisvą valią, pats gali pasirinkti tai, kas gera, arba tai, kas bloga.

Bruno Markaitis, S. J.

*** Ar Europa Pagoniška?**

Erik von Kuehnelt - Leddihn, vadinamas "žmogiškosios geografijos" specialistu, duoda faktų ir statistikų apie Europos katalikiškųjų kraštų praktinį religingumą. Jis sako, kad žmonės, kalbėdami apie Europos katalikiškumą, dažnai operuoja skaičiais ir procentais, kurie buvo teisingi prieš 150 metų. Jei anksčiau ateizmas buvo mada ir aristokratijos privilegija bei monopolis, tai šiandien ateizmo reikia ieškoti žemesnėse klasėse. Prancūzijos kilmieji pradėjo grįžti prie religijos po Revoliucijos. Žemesnės klasės juos pradėjo sekti 19 šimtmety-

Ši skaitytoja dar klausia, kaip galėsime būti laimingi Danguje, jei žinosime, kad mūsų artimieji yra pragare. Gyvenant šioje žemėje, tikrai yra sunku tai suprasti, bet mūsų galvosena kitame pasaulyje bus kitokia. Grynai žemiški ryšiai mūsų tada neriš. Mylėsime daugiau tuos žmones, kurie daugiau myli Dievą ir kuriuos Dievas labiau myli. Be abejo, jokios meilės nejausime tiems žmonėms, kurie nemylėjo Dievo ir yra užtat patekę į pragarą. Kitame gyvenime mums bus artimesni ne tie asmenys, su kuriais mus šioje žemėje jungė kokie nors grynai kūniški ryšiai, bet tie, su kuriais buvome surišti dvasiniais ryšiais: kurie už mus meldėsi, mums patarė ir padėjo pasiekti amžiną laimę.

Juozas Vaišnys, S. J.

je. Antrasis karas sudavė mirtiną smūgį veikliam ateizmui intelektualų sluoksniuose. Nauja problema iškilo kaime. Prancūzija yra, tur būt, pirmoji Europos tauta, pagimdžiusi ateistini kaimiečio tipą. Mokytojas auklėjamas valdžios mokykloje, kuri sąmoningai nustato jį prieš kaimo kunigą. Austrijoje, prieš 30 metų, kaimas duodavo 80% krašto kunigų, o šiandien – tik 20. Mieste gimę kunigai užima kaimų parapijas, kai kaimo pagimdytas kunigo tipas pamažu nyksta.

Kuehnelt - Leddihn patiekia tris Europos religinės padėties bruožus. Pirmas bruožas: dvasinių pasaulimų bendras sumažėjimas, išskyrus Ispaniją ir Portugaliją, kurį bus iššaukusi Bažnyčia, duodama tikintiesiems daug progų pasireikšti katalikiškoje akcijoje. Prieš šimtą metų katalikų akcija ir jos išauklėtas tikinčiojo tipas buvo nežinomas. Be to, kunigo pašaukimas Europoje reikalauja tikro heroizmo, nes mėnesinės pajamos, paprastai, neviršija 20-25 dolerių.

Antras: pastebėta, kad kuo mažesnis žmonių išsilavinimas, tuo didesnis jų indiferentiškumas religijos atžvilgiu. Prancūzijoje, mažame angliakasių miestelyje, tik 2% angliakasių eina į bažnyčią; tik 6% kitų darbininkų. Tuo tarpu, 60% inžinierių lanko bažnyčią reguliariai.

Trečias bruožas: plačiai paplitęs noras turėti daugiau katalikiškų mokyklų. Statistikos Vokietijoje rodo, kad 85-95% tėvų yra palankūs įvedimui religinių, nors valdžios remiamų, mokyklų. Laisvoje Europoje religija dėstoma valdžios mokyklose. Prancūzijoje katalikų ir protestantų mokslas dėstomas valdžios mokyklose; valstybė apmoka dėstančius dvasiškius.

Dar prieš 50 metų, pagal Kuehnelt - Leddihn, religingas žmogus buvo paniekos objektu. Šiandien jam pavydima jo religingumo. Grynai antireliginės knygos nebespaudžiamos – jos būtų nuostolis rašytojui ir leidėjui. Iš kitos pusės, katalikiški žurnalai, pvz., *The Tablet* (London), *America*, *The Month*, *Stimmen der Zeit*, *La Vie Intellectuelle*, *Etudes*, *Hochland*, *Rheinischer Merkur* ir kt. turi 20-25% nekatalikų skaitytojų.

Europoje yra labai daug pakrikštytų žmonių, bet žymiai mažiau praktikuojančiųjų. Vienos miesto pirmajame distrikte 97% katalikų remia bažnyčią, bet tik 25-30% praktikuoja. Europos katalikai neturi to paklusnumo Bažnyčios įsakymams, kuriuo pasižymi protestantiškų kraštų katalikai. Pasakyk į bažnyčią neinančiam Europos katalikui, kad jis netikras katalikas, ir jis užpyks. Vienoje naciai – nuo 1938 iki 1945 metų – pasmerkė mirti apie 1900 vieniečių, bet tik 2 prašėsi kunigo. 45% Italijos komunistų pasisakė prieš civilines skyrybas. Vadinasi, katalikiškoji pasaulėžiūra siekia giliau ir plačiau negu religija.

“Institut Francais d’opinion publique” skelbia, kad iš 42 milijonų prancūzų 33 milijonai esą pakrikštyti. 10% pakrikštųjų save vadiną ir laiko ateistais. 26% save laiko nepraktikuojančiais. 73% sakosi kviesią kunigą mirties valandą. 40% eina į bažnyčią reguliariai. 51% atlieka velykines pareigas. 31% piktinasi, kad kunigai nesą tokie, kokie jie turėtų būti. 26% sako, kad Bažnyčia esanti tik turtingiesiems. Tik 3% sakosi nustoję, praktikavę dėl blogo kunigų pavyzdžio. 47% pa-

reiškė nepraktikuoją dėl blogo pavyzdžio tų, kurie reguliariai lanko bažnyčią, bet negyvena pagal tikėjimo normas. 2% prisipažįsta esą pasirengę mirti už tikėjimą, nors jo ir nepraktikuoja. Šis pareiškimas atrodo fantastiškai nelogiškas, bet Ispanijos civilinio karo atsitikimai rodo, kad Dievo malonei ir gailestingumui negalima nustatyti ribų.

Nors Europoje eilė katalikiškų kraštų turi dideli nepraktikuojančių katalikų skaičių, bet krikščioniškosios civilizacijos įtaka ir katalikiškoji pasaulėžiūra, bent kai kurie jos principai, tebesiekia giliai ir plačiai, nors žmonės ir nesilaiko praktiškųjų tikėjimo normų, liečiančių reguliarių religijos praktikavimą. Europos dar negalima laikyti pagoniška, ypač kai už Geležinės Uždangos katalikybė ne tik gyva, bet kovojanti ir mirštanti už tuos idealus, kurie sudaro katalikybės pagrindus ir esmę.

* Religija Amerikos Balse

Prieš kiek laiko buvo pasigirdę stiprių nuomonių, pasmerkiančių Amerikos Balso radijo transliacijas. Girdi, Amerikos Balsas nepasiekia savo tikslo, eidamas neišmintingu ir neteisingu skystos propagandos keliu. Kodėl pasaulio nesupažindinti su kasdieniu Amerikos gyvenimu, kuris, ir be propagandos, turi kuo imponuoti pavergtosioms tautoms?

Robert L. Johnson, naujasis Amerikos Balso viršininkas, atsakydamas į plačiai pasklidusią Amerikos Balso transliacijų kritiką, išsireiškė: „Komunizmo pavergtos tautos nori tikėti į Dievą. Mūsų tikslas ir pareiga parodyti, kad ir mes esame tikinti tauta“. Kai šeimos ardamos, kai kovojama prieš pastovią šeimos

instituciją, „mes turime parodyti, kad šeimos institucija Amerikoje yra gerbiama, pastovi ir laiminga.“ Kai pavergtosios tautos badauja ir neturi gyvenimui reikalingiausių dalykų, „mums reikia atsisakyti automatinių skalbimo mašinų ir liuksusinių automobilių perdėtos reklamos. Kitaip – pavergtasis pasaulis ir toliau galvos, kad mūsų tauta ir idealai yra grynai materijalistiški.“

Iš filmų pasaulio

* J U P A

Dvikova tarp filmų industrijos ir televizijos tebevyksta. Prieš kiek laiko atrodė, kad televizija paims viršų, nes nemažas filmų žvaigždžių skaičius panoro pasirodyti miniatūriniuose televizijos ekranuose. Nemažas kino teatrų skaičius užsidarė neribotam laikui. Žmonės baigė apsiprasti su spalvotais filmais. 3D – trijų matavimų filmai – prarado savo patrauklumą ir atrodė pasmerkti ankstyvai mirčiai.

Bet neseniai pasirodė *C i n e r a - m a* – trijų matavimų filmas ant padidinto ekrano, nereikalaujantis polarinių akinių ir daug kam padaręs dideli įspūdį, nors tebesąs pradinėje stadijoje. *20th C e n t u r y F o x* užgirdo apie prancūzų prof. Henri Chretien, padariusį stebėtiną išradimą, kurį Fox nelaukdamas nusipirko ir pakrikštijo *C i n e m a - S c o p e* vardu. *C i n e m a S c o p e* sukuria trečiojo matavimo iliuziją be polarinių akinių, reikalauja maždaug tris kartus didesnio ekrano ir vartoja stereofoninį garsą, kuris žiūrovą pasiekia iš kelių garsiakalbių, priklausomai nuo vietos, kurioje

vyksta veiksmas. Fox filmu bendrovė jau investavo 20 milijonų dolerių į *Cinema Scope* produkciją, ir netrukus žada pasirodyti keturiolika filmų, kurių pirmasis vadinasi „Jupa – *The Robe.*“ Nors Fox turi *Cinema Scope* monopolį, bet neseniai pareiškė, kad naujasis patentas bus prieinamas visoms filmų bendrovėms su viena sąlyga, kad naujoji technika bus vartojama tik aukščiausios kokybės filmų sukimui.

Jupa buvo sukurta pagal Lloyd C. Douglas novelę, kuri buvo parašyta, norint duoti visų klasių ir amžiaus žmonėms gyvą Kristų ir parodyti Jo spinduliuojančios asmenybės įtaką visiems laikams ir visiems žmonėms. „Vieną dieną – rašo autorius, – aš gavau laišką, kuriame buvo klausiama apie Viešpaties jupa, dėl kurios Romėnų kareiviai metė burtus. Man dingtelėjo, kad jupa galėtų būti puiki medžiaga novelei apie Kristų. Kai pradėjau rašyti, man darėsi aišku, kad Pirmasis Šimtmetis bus turėjęs maždaug tas pačias problemas, kurios mūsų laikų pasaulį pastūmė į antrąjį karą. Man atrodė nesunku suprasti, ką jautė ir kalbėjo pavergtos Viduržemio tautos. *Jupa* yra novelė, bet ne Kristaus gyvenimas ir ne Pirmojo Amžiaus istorija. Tai tik vieno žmogaus bandymas nupiešti paveikslą, vaizduojanti Kristų ir žmones, su kuriais Jis gyveno ir bendravo amžiuje, labai panašiam į mūsų laikus“.

Jupa i tenka statyti sąlyginiai reikalavimai, nes tai pirmas šios rūšies bandymas, nors, mūsų manymu, žymiai geriau pavykęs negu *QUO VADIS*. Jaunosios Krikščionybės vaizdavimas yra simpatiškas, nepretenzingas ir vengia kontroversinių

temų, nes novelės autorius nenorėjo užgauti nei katalikų nei protestantų. Gana įtikinančiai parodyta krikščionybės jėga, trykštanti iš Viešpaties. Veikėjai gana įtikinantys. Tenka sveikinti filmo direktorių Henry Koster, išvengusi nereikalingo šaržo ir mėginusi veikėją sužmoginti, neperdedant ir neper saldinant žmoniškojo elemento.

Sunkiausia našta tenka anglų aktoriumi Richardui Burton (Marcelus), kuris gana įspūdingai ir logiškai persiorientuoja iš pagonybės į krikščionybę, ir Victor Mature (graiškas Demetrius), kuris subręsta krikščionybės įtakoje į asmenį, pilną idealo, į kurį jis tiki ir yra pasirėgęs už jį mirti. Jean Simmons (Diana) savo vaidmenį atlieka jai įprasta gracija, turtinga išraiška ir giliu įsijautimu. Labai simpatiškas ir imponuojantis Michael Rennie Petro portrete. Labai žavinga, jautri ir užkrečiančiai patraukli Betta St. John, vaidinanti Miriam. Pamišėlį Caligulą meistriškai vaizduoja Jay Robinson. Nors labai trumpai, bet labai įtikinančiai pasirodo Richard Boone, kaip Pilotas.

Gražios ir gaivalingai stiprios muzikos parašė Alfred Newman. Verbų Sekmadienio fragmentas ir Miriam giedama baladė, parašyta Gregoriniu stiliumi, tenka laikyti savos rūšies šedevrais.

Manome, kad *JUPA* daugeliui paliks gilų įspūdį, nors kartais žiūrovas pasijus skęstas milžiniškų matavimų prarajoje, o išgirdęs muzikos audringą crescendo manysiąs esąs bažnyčios bokšte, varpams skambinant Viešpaties Angelą. *JUPA*, toli gražu, nėra tobulas kūrinys, bet krikščionybę vaizduojąs būdas yra sveikintinas žingsnis į priekį.

“LAIŠKŲ LIETUVIAMS” PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems skaitytojams, parėmusiems mūsų darbą pinigine auka. Čia duodame aukotojų sąrašą:

Donatas Kikas (Venecuela) — \$14, Vincas Baronas (Venecuela) — \$10, Juozas Kanusis (Chicago) — \$8, J. Jenčius (Australija) — 5.50.

Po \$5 aukoję: M. Momkus (Chicago), J. Talantis (Chicago), A. Trima-
kienė (Chicago), O. Gelžinis (Brockton), M. Pocius (Roslindale), P. Kur-
zikauskas (Chicago), O. Ruibis (Chicago), M. Juodišius (Chicago), M. Ma-
telis (Baltimore), Kun. V. Cukuras (Newark), A. Kudukis (Cicero).

Po \$3 aukoję: S. Charžauskas (Chicago), M. Kellen (Dorchester).

Po \$2 aukoję: Mr. ir Mrs. Diržius (Cicero), Br. Pareštis (Anglija), F.
Gresys (Chicago), D. Ališauskas (Kenosha).

Po \$1 aukoję: M. Čizikas (Chicago), M. Monkevičius (Chicago), K. Dau-
lys (Chicago), R. Žilvitis (Chicago), M. Tapulionytė (Chicago), M. Kirmil
(Lawrence), M. Petraitytė (Chicago), A. Augaitienė (Chicago), E. Rudai-
tienė (Toronto), D. Kudirka (Baltimore), V. Petkus (Chicago), A. Šembro-
tas (Chicago), A. Dajotas (Cicero), S. Kaunas (Chicago), V. Dielininkai-
tytė (Toronto), I. Paškauskas (Toronto), J. Nasvytis (Cleveland), J. Kri-
vickas (Cleveland), J. Kriaučeliūnas (Sudbury), M. Čaprackaitė (Toronto),
A. Sideravičius (Cicero), A. Savokaitienė (E. Chicago), J. Deveikis (Hamil-
ton).

Užsakyti “LAIŠKUS LIETUVIAMS” TREMTINIAMS

VOKIETIJOJE AUKOJO:

J. Skrinska (Willoughby) — \$8, J. Lebežinskas (Chicago) — \$6.

Po \$3: K. Venckus (Chicago), J. Račkauskas (Cicero), O. Jankevičiūtė
(New York), W. Aglan (Phillipsburg), E. Žebrauskas (Cicero), A. Gau-
ranskis (Chicago), J. Akelaitis (Chicago), A. Petkus (Chicago), E. Gečas
(Chicago), N. Grigaliūnienė (Chicago).

Po \$2: E. P. Ribokas (Omaha), A. Bukšas (Waukegan), Kun. K. A.
Vasys (Worcester), A. Stulginskas (Cicero), I. Pauliukas (Cambridge), Kun.
V. Slavinas (War), J. L. Giedraitis (Hartford), S. Bakšienė (Dorchester).

Po \$1: J. Soldatenkovas (Palo Alto), J. Uždavins (Gary), V. Senkevi-
čius (Chicago), J. Baltrušaitis (Du Bois), A. Balčiūnas (Chicago), O. Mar-
chertas (Chicago), V. Tubutis (Chicago), V. Staškus (Yonkers), J. Kra-
sauskas (Chicago), S. Jundul (Chicago), Kun. V. Demikis (Paterson), J.
Karpis (Chicago), L. Šilimaitė (Chicago), J. Pupininkas (Rochester), B.
Vaitkūnaitė (Detroit), Kun. J. Ruokis (Morris), Dr. J. Starkus (Chicago),

N. Liudžius (Windsor), Kun. A. Petraitis (Chicago), J. Burba (Chicago), N. Jakimienė (Chicago), J. Bujauskas (Detroit), S. Jurijonas (Chicago), Kun. K. Širvaitis (Cleveland), F. Stundžia (Brockton), V. Matutis (Chicago), B. Brizgys (Cleveland), P. Insuda (Chicago), Dr. A. Balickas (Joliet), V. Ališauskas (Cicero), M. Rutka (Chicago), O. Ingelevičius (Binghamton), F. V. Kaunas (Chicago), A. Dabrila (Chicago), K. Nenortas (Boston), J. Litvinas (Chicago), O. Labanauskaitė (Chicago), A. Kerelis (Chicago), A. Bacevičius (Chicago), O. Sidabrienė (Worcester), E. Staskevičienė (Toronto), Kun. A. Žvinklys (Cadott), J. Žemaitis (Chicago), V. Grenis (Boston), O. Saulaitienė (Waterbury), K. Norkus (Hamilton), A. Gofensas (Brockton), O. Simonaitis (Cicero), J. Bernotas (Chicago), A. Matulionis (Plattsburg), E. Tamošiūnas (Chicago), P. Ačas (Chicago), V. Poškus (Detroit), A. Černauskienė (Jersey City), Kun. F. Kireilis (Ilion). Likusiųjų aukotojų pavardes paskelbsime kitame numeryje.

Atsiųsta paminėti

Pulgis Andriušis. ANOJ PUSĖJ EŽERO. Lyrinės apysakos. Antroji laida. Virš. dail. Pr. Lapės. Išleido Gabija, 335 Union Avė., Brooklyn 11, N. Y. 102 psl., kaina \$1.50.

Jurgis Jankus. PO RAGANOS KIRVIU. Pasaka. Iliustravo dail. B. Vilkutaitytė - Gedvilienė. Išleido Gabija, 335 Union Avė., Brooklyn 11, N. Y. 102 psl., kaina \$1.50.

KNYGOS BIČIULIS. Neperijodinis Knygos Bičiulių Klubo leidinys, Nr. 2, 1953. Išleido Gabija. Siuntinėjamas nemokamai.

“LIETUVIŲ DIENOS”, iliustruotas mėnesinis žurnalas, kiekviename numeryje duoda bent 40 įdomių ar aktualių nuotraukų, straipsnių, beletristikos bei informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo.

Turi ir anglišką skyrių, taigi, prieinamas ir čia gimusiems bei svetimtaučiams. Vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisiuntus savo adresą. Metinė prenumerata 4 dol. Adresas: “Lietuvių Dienos”, 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.